

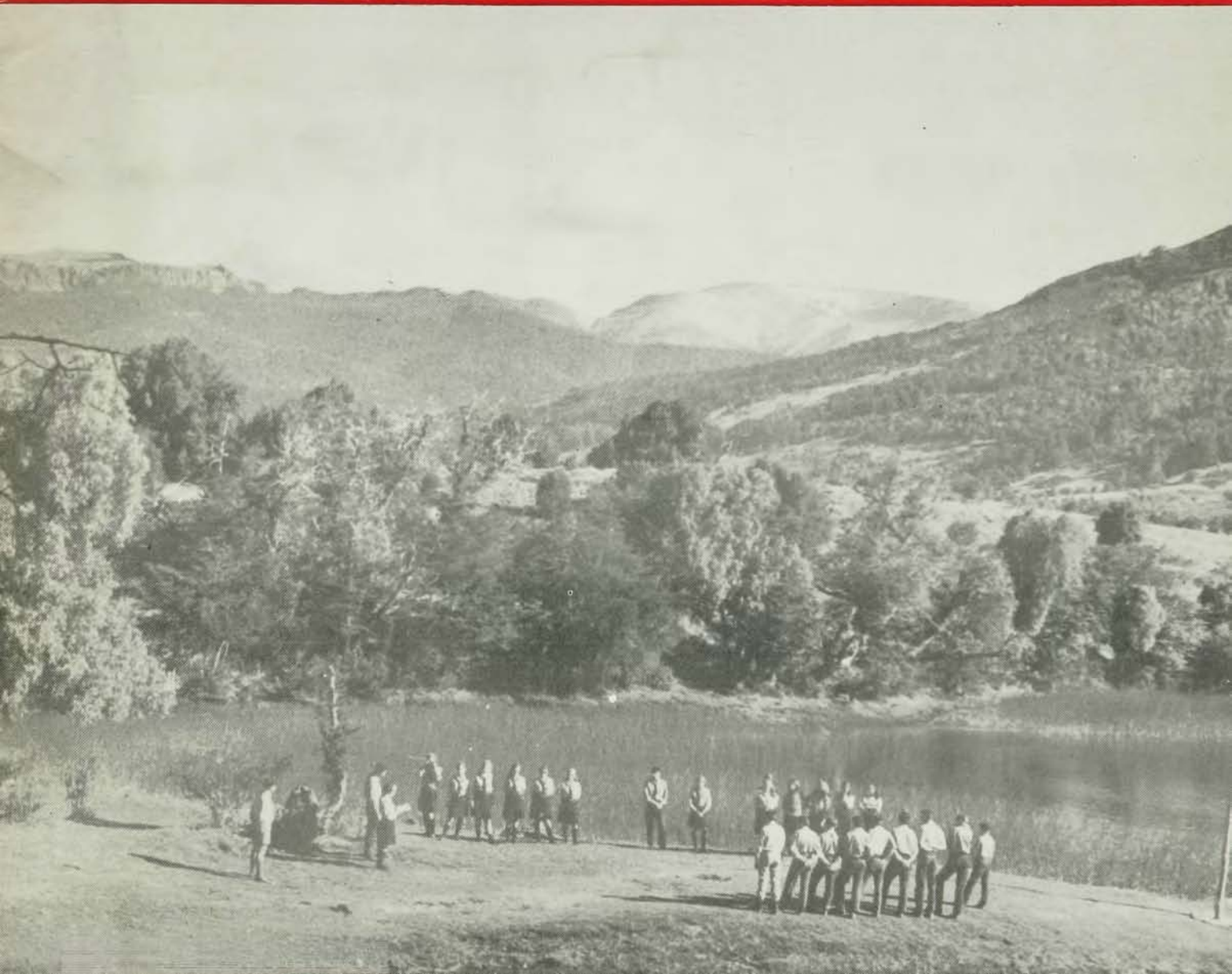

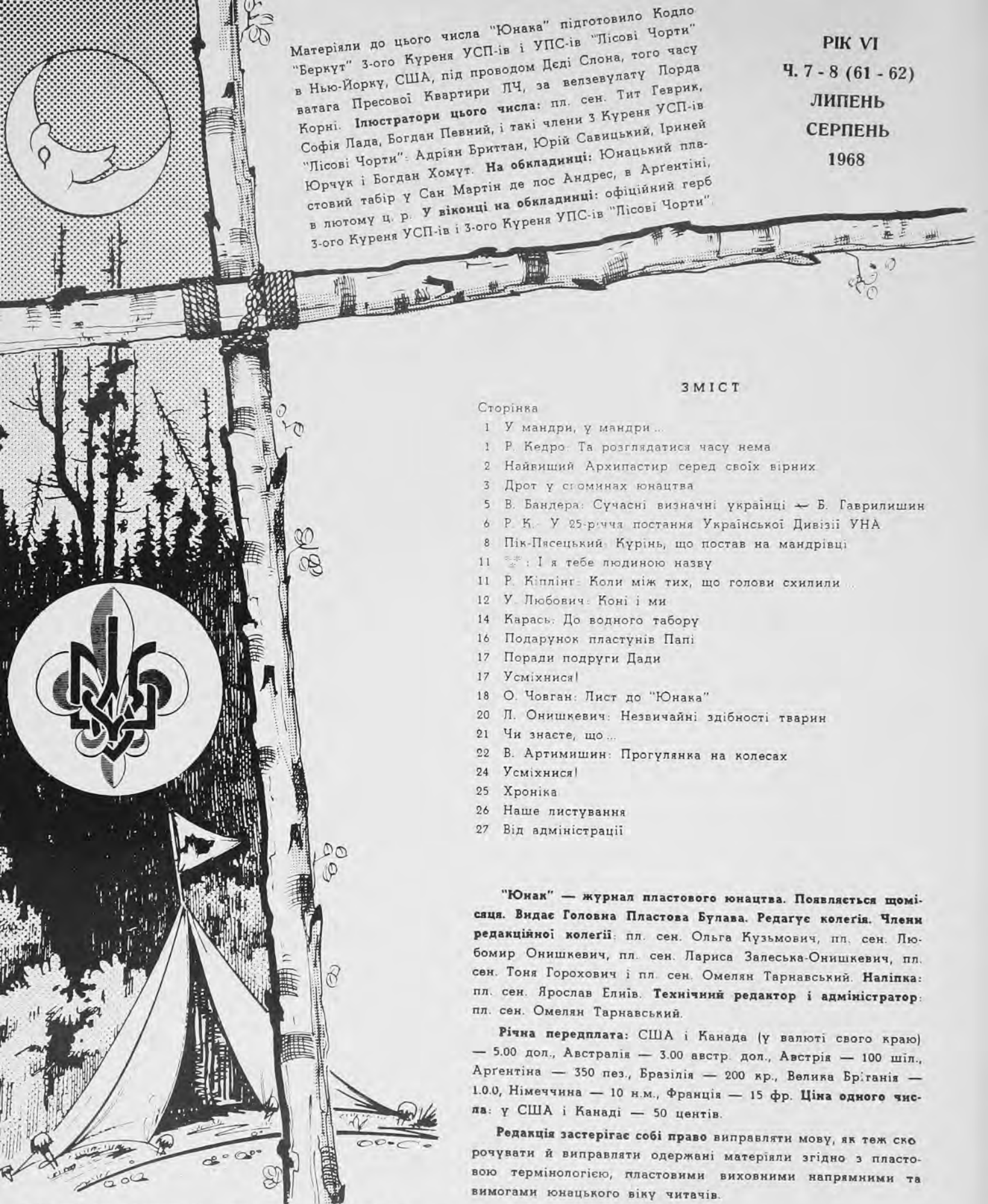
ЮНАК

ЛИПЕНЬ
СЕРПЕНЬ

1968

JULY
AUGUST

Матеріали до цього числа "Юнака" підготувало Кодло "Беркут" 3-ого Куреня УСП-ів і УПС-ів "Лісові Чорти" в Нью-Йорку, США, під проводом Деді Слона, того часу ватага Пресової Квартири ЛЧ, за велзевулату Порда Корні. Ілюстратори цього числа: пл. сен. Тит Геврик, Софія Лада, Богдан Певний, і такі члени 3 Куреня УСП-ів "Лісові Чорти": Адріан Бриттан, Юрій Савицький, Іриной Юрчук і Богдан Хомут. На обкладинці: Юнацький пластовий табір у Сан Мартін де лос Андес, в Аргентині, в лютому ц. р. У віконці на обкладинці: офіційний герб 3-ого Куреня УСП-ів і 3-ого Куреня УПС-ів "Лісові Чорти".

РІК VI
Ч. 7 - 8 (61 - 62)
ЛИПЕНЬ
СЕРПЕНЬ
1968

ЗМІСТ

Сторінка

- 1 У мандри, у мандри...
- 1 Р. Кедрюк: Та розглядатися часу нема
- 2 Найвищий Архипастир серед своїх вірних
- 3 Дрот у споминах юнацтва
- 5 В. Бандера: Сучасні визначні українці — Б. Гаврилишин
- 6 Р. К.: У 25-річчя постанови Української Дивізії УНА
- 8 Пік-Пясецький: Курінь, що постав на мандрівці
- 11 * : І я тебе людиною назву
- 11 Р. Кіплінг: Коли між тих, що голови схилили
- 12 У Любимович: Коні і ми
- 14 Карась: До водного табору
- 16 Подарунок пластунів Папі
- 17 Поради подружки Даді
- 17 Усміхнися!
- 18 О. Човган: Лист до "Юнака"
- 20 Л. Онишкевич: Незвичайні здібності тварин
- 21 Чи знаєте, що...
- 22 В. Артимішин: Прогулянка на колесах
- 24 Усміхнися!
- 25 Хроніка
- 26 Наше листування
- 27 Від адміністрації

"Юнак" — журнал пластового юнацтва. Появляється щомісяця. Видає Головна Пластова Булава. Редагує колегія. Члени редакційної колегії: пл. сен. Ольга Кузьмович, пл. сен. Любомир Онишкевич, пл. сен. Лариса Залеська-Онишкевич, пл. сен. Тоня Горохович і пл. сен. Омелян Тарнавський. Наліпка: пл. сен. Ярослав Еліїв. Технічний редактор і адміністратор: пл. сен. Омелян Тарнавський.

Річна передплата: США і Канада (у валюті свого краю) — 5.00 дол., Австралія — 3.00 австр. дол., Австрія — 100 шіл., Аргентина — 350 пез., Бразилія — 200 кр., Велика Британія — 1.0.0, Німеччина — 10 н.м., Франція — 15 фр. Ціна одного числа: у США і Канаді — 50 центів.

Редакція застерігає собі право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріали згідно з пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mrs. Olha Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave., Babylon, N. Y., 11702, U.S.A.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: YUNAK MAGAZINE, 2199 Bloor Street West, Toronto 9, Ontario, Canada.

YUNAK — a Ukrainian Monthly Magazine, published by PLAST, Ukrainian Youth Ass'n, 2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont. Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

Дорогі Подруги і Друзі!

Щороку у місяці серпні ми відзначували день народження нашого Дорогого ДРОТА та слали Йому з таборів, зустрічів та мандрівок наші пластові привітання.

Цим разом цього вже не можемо зробити, бо Його не стало між нами, але цим літнім числом «Юнака», якого ДРОТ так любив читати, ми оце немов складаємо Йому наш символічний привіт.

ДРОТ завжди радів, коли пластуни вчилися пластування на мандрівці, і тому це число «Юнака» присвячене мандрівці — давній і новій, що мов ниткою тягнеться через його сторінки.

Нашим бажанням було, щоб Ви, юні читачі,

дістали в часі вакаційного дозвілля одне число свого журналу і щоб наш зв'язок з Вами не уривався і в літніх місяцях. Тому ми не піддалися, і всупереч усім перешкодам даємо Вам у руки багаті на цікаві та веселі спомини пластових пригод і мандрівок, багаті в рисунки та гарні світлини сторінки Вашого журналу. Ми змогли його видати перш за все завдяки праці і жертвності куренів УСП і УПС «Лісові Чорти», що підготували більшість матеріалу і разом з іншими сеньйорськими куреннями та КПСтаршиною у США дали грошову допомогу на видання цього числа. «Лісовим Чортам» та всім жертводавцям дякує

Ваша редакторка

Мандрівка у Густому лісі

Р. Кедро

**

Та розглядатися часу нема.
Вже сутінки вечірні заливають
Міжгірні доли, і мутна шума
Імли густої вище підпозає.
На видноколо сивий впав туман,
Знов хмари почали сівбу безкраю
Дощів холодних...

Тоді Люципер*) — славний молодець.
Спитавши в буряних вітрів поради,
Скомандував: рушаєм навпростець!
Яругу ж цю без всякої паради
Чи саяк, чи так, а треба перейти,
Бож нікуди вертатися, Чорти!

Сказав — зробив. І коміть головою
Усі впірнули у провалля й тьму.
Густі хащі, каміння під ногою,
Земля зсувається в драгливу муть.
Ковзькі колоди — з'їдеш і собою
Запореш в гущу — ...

Злізаєш далі... Ось мокро і тремке
галуззя розчесало чуб...

А вколо чуєш: в гущавині та пітьмі
Щось крекче, стогне, оха, гомонить.
Чалапка по болоті та чобітьми
Скрегоче по жорстві й до низу мчить
Немов би їх там підганяли відьми.
Аж схил яруги глухо стугонить.
Це братія чортівська в дебру суне,
Аж збочами прокочуються луни.

Із пластової поеми «Лісові Чорти»
1-ше видання, Торонто, 1956, сторінка 16 і 17.

НАЙВИЩИЙ АРХИПАСТИР СЕРЕД СВОЇХ ВІРНИХ

На запрошення усіх владик Української Католицької Церкви в Канаді на чолі з Високопреосвященнішим Митрополитом Максимом Германюком прибув 14 червня ц. р. у відвідини до Канади голова Української Католицької Церкви Верховний Архієпископ Блаженніший Йосиф Сліпий. Від 14 до 21 червня перебував наш Найдостойніший Гість у Торонті, від 22 до 28 червня у Вінніпезі, від 28 червня до 5 липня в Едмонтоні, а потім має у плані ще відвідати Ванкувер, Саскатун, Оттаву, Монреаль і Квебек Сіті.

На запрошення владик Української Католицької Церкви у США Верховний Архієпископ відвідає Філадельфію (21. 7.), Чикаго (28. 7.), Нью-Йорк (4. 8.) і Стемфорд (11. 8.).

Пишемо ці рядки вже після відвідин Верховного Архієпископа Блаженнішого Йосифа в Торонті, Вінніпегу і Едмонтоні. В усіх цих трьох великих скупченнях українців у Канаді вітали нашого Найдостойнішого Гостя всі середовища (церковні і світські) українського організованого світу, як також найвищі державні чинники федерального і провінційних урядів Канади з найбільшими почестями.

Найчисленнішими і найвеличавішими були до святкування у честь нашого Верховного Архієпископа в Торонті, в неділю 16 червня, в яких взяли участь всі (вісім) владик Української Католицької Церкви з Канади і США, численне духовенство, багато членів наших монаших чинів і приблизно 50.000 вірних, в тому близько 15.000 із США. Серед учасників святкувань вирізнялися особливо члени наших молодечих організацій в кількості понад 2.000 членів (в тому також кількості пластунів і пластунок з Канади і США під проводом представників ГПР, ГПБ та КПСтаршин США і Канади), що в одностроях і зі своїми

У дефіляді, що відбулася на відкриття святкового концерту в неділю по полудні, взяли також участь кількості пластунів і пластунок. На світлині бачимо групу юнацьких куренів, яку очолюють (у першому ряді) зв'язкові.

організаційними прапорами в неділю 16 червня взяли участь у Службі Божій та святковому концерті, який започатковано імпульсозною дефілядою членів наших молодечих організацій і шкільної молоді.

Тому що весь матеріал до цього числа «Юнака» вже готовий до друку, коли пишемо ці рядки, напишемо більше про відвідини Найвищого Архієпископа Української Католицької Церкви в Канаді і США у черговому числі «Юнака».

У неділю, 16 червня ц. р., на площі Всеканадської Вистави в Торонті Верховний Архієпископ Блаженніший Йосиф Сліпий відправив у сослуженні всіх вісьмох владик Української Католицької Церкви Канади і США

та численного духовенства торжественну Службу Божу, в якій взяли участь непроглядні (приблизно 50,000) маси вірних.

Дрот у столиці юнацтва

ПЕРШЕ ПЛАСТОВЕ ШАТРО

1912 або 1913 рік. 1-ий рій (по теперішньому гурток) 1-ого пластового полку (тепер куреня) ім. Петра Конашевича-Сагайдачного придбав собі як перший у Пласті одне шатро. Розуміється, юнаки чекали нетерпляче найближчої суботи, щоб у ньому ночувати. Ми вибралися до «Медової Печери» лісистих вертепів на три милі від Львова — сім юнаків, а з нами ще й Дрот. Він показував, як ставити шатро, обкопувати, забезпечити від вітру. Ми вперше ставили шатро і вперше мали ночувати в лісі. Устійнено: шість спить, а сьомий буде на стійці, зміна щогодини.

Дрот показував як і з чого робити леговища, ми збирали галузки і мох, а Дрот ходив і приказував: «Хлопці! Як постелите собі, так будете спати. Від вас залежить, чи буде вам м'яко та сухо».

Смеркало. Юнаки розпалили ватру. Дрот трохи ще посидів з нами, а відтак дав нам декілька порад, попрощався і пішов до Львова.

На мене припала перша стійка. Хлопці втомлені хутко послули, а мені серед темної ночі було трохи моторошно. До цього цілий час щось за недалекою гушавиною видавало незвичайний звук — не то крахало, не то скигліло наче птаха. На силу дочекався я зміни і розповів другому стійковому про підозрілі звуки. Ми послушали обидва, так — чути, але ніщо не рухається.

Я пішов спати.

Раненько, як тільки розвидніло, Дрот з'явився між нами.

Ми горді з першої ночі, проведеної під шатром, розповіли йому про підозрілі звуки. Він подумав і розсміявся: «О, це певно я хропів». Ми здивовано глянули на нього.

— Так — докінчував Дрот — я теж ночував у шатрі, у корчах на краю печери...

Подав пл. сен. Михайло Пежанський, ЛЧ

"Мітла" під псом!

1920 рік. Це діялося у тому ж 1-ому полку ім. Петра Конашевича-Сагайдачного. Гурток «Пес». Інший гурток, що видавав гумористичну газетку «Мітла», прийшов на скаргу до Дрота, що гурток «Пес» їх образив.

Дрот велів привести до себе редакцію «Пса» і тоді шойно у приваності обох сторін питав, у чому образа.

Юнаки показали йому карикатуру, що появилася в газетці «Пес» з підписом — «Мітла під псом».*)

Дрот подивився на рисунок, розсміявся і сказав: «Це дотепна сатира. За сатиру не слід ображатися. І ви не ображайтеся, але віддайтеся редакції «Пса» ще кращою сатирою...»

Подав автоо сатири.
пл. сен. Петро Пясецький, ЛЧ

*) В Західній Україні ідіом "під псом" значить: нездатний, невідповідний, погано ведений.

ЖЕРТВОДАВЦІ НА ЛІТНЄ ЧИСЛО "ЮНАКА"

На моє прохання і поклик у пам'ять сл. п. ДРОТА на видання одного числа «Юнака» (7-8) за місяці липень-серпень 1968 р. грошові пожертви склали:

1. Крайова Пластова Старшина у США	250.00
2. Курінь УСП і УПС «Лісові Чорти»	250.00
3. Курінь УСП і УПС «Перші Стежі»	50.00
4. Курінь УПС «Чортополохи»	50.00
5. Курінь УПС «Ті, що греблі рвуть»	25.00
6. Курінь УПС ім. Г. Орлика	25.00
7. 1-ий Курінь ім. О. і С. Тисовських	25.00
8. Курінь ім. А. Войнаровського	20.00
9. пл. сен. Ю. Ференцевич	20.00
10. пл. сен. М. Бажанський	10.00
11. Курінь УПС «Буриверхи»	10.00
12. Курінь УПС «Верховинки»	10.00
Разом (в америк. дол.)	745.00

Усім жертводавцям дякую з цілого серця за ширий і щедрий відгук на моє прохання і за уможливлення мені дати юним читачам їхній журнал на час літнього дозвілля.

С ко б !

пл. сен. кер. Ольга Кузьмович
головна редакторка «Юнака»

Дрот і Сірий Лев під час Ювілейної Пластової Зустрічі в 1957 р. на оселі "Пластова Січ" біля Торонта. На їхніх обличчях — віра в майбутність нашого Пласту. Діляться враженнями із щойно відібраної дефіляди учасників зустрічі.

ГОДИННИК З ВИЛОК

Г'є було 1957 року на пластовій оселі «Вовча Тропа» у США. Я був у булаві юнацького табору. На «Вовчу Тропу» приїхав у відвідини Дрот. Ми дуже ним тішилися. Булава старалася якнайкраще провести намічену програму. Усе йшло гладенько.

Аж при спільній вечері з таборовиками один сеньйор (не пригадую собі прізвища — він із Філадельфії) говорив привітальну промову далеко довше поза означений час.

Ми при столику проводу денервувалися, побоюючись, що не матимемо часу для проведення вечірньої програми. А сеньйор говорить...

Тоді зробили ми на нашому столику велике коло із зеленого шнурка — це мав бути годинник. Числа і вказівки зробили ми з вилок. Тоді нахилили столик, щоб промовець побачив. Він дійсно зауважив і незабаром закінчив говорити.

Але і Дрот зауважив та значуще підсміхнувся...

Подав ст. пл. Я. Ставничий, ЧК

ДРОТ ПРО ЮНАЦТВО...

«Ядром цього живого твору — Пласту, завжди діючим, завжди повним сили і розмаху, як вічно прудка течія широкого Дніпра — це молодь — юнацтво, що хоч ізчасом звільняє свій біг та відступає на бічні течії, але завжди доповнюється свіжими допливами і пливе вперед до Богом призначеної цілі, яку мусить досягнути, коли прийде на це час».

ЧИ ВИ ВЖЕ СКЛАЛИ

в цьому році

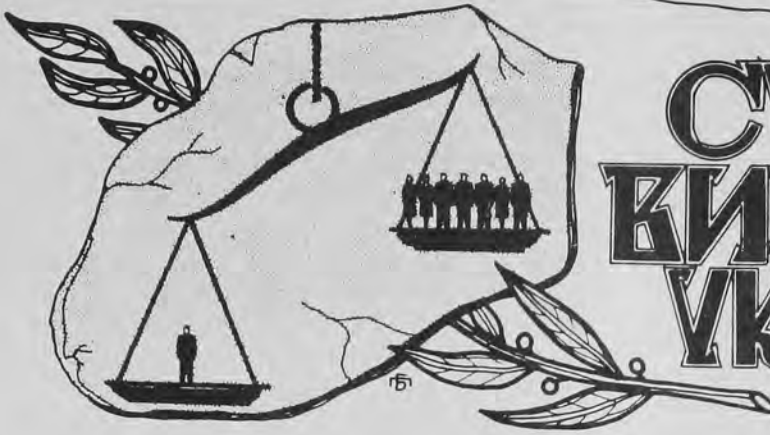
ПОЖЕРТВУ

НА ПРЕСФОНД «ЮНАКА»?

● Якщо ні, то просимо це зробити негайно. Прибутки з передплат не вистачають на покриття всіх витрат, получених з видаванням «Юнака».

● Пожертви на пресфонд «Юнака» допомагають нам не лише продовжати його видавання, але уможливають видавати його ще кращим і цікавішим.

● Раз у рік кожний передплатник повинен скласти пожертву на пресфонд свого журналу!

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

БОГДАН ГАВРИЛИШИН

Від лісоруба до директора інституту.

При Женевському Університеті у Швейцарії є Міжнародний Інститут Вишколу Керівників Промислу — де директором студій є українець, Богдан Гаврилишин. Цей Інститут вишколює провідних та многонадійних працівників великих фірм, які діють у різних країнах світу.

Молоді «Лісові Чорти» прозвали свого фаміліянта Гаврилишина «дипломатом», мабуть, тому, що був він зрівноважений, спокійний і вмів людей переконувати. З рідного Чорткова в Зах. Україні опинився в Німеччині у 1944 році 18-літнім хлопцем без закінчення середньої школи. Кінчив її в таборах у Німеччині. Приїхавши до Канади емігрантом, почав працювати лісорубом над озером Супірійор. Там скоро пізнає, що в модерному світі не зайдеш далеко без студій. Він вступає на Торонтський Університет і там здобуває магістерський ступінь у механічній інженерії в 1954 році.

Инж. Богдан Гаврилишин промандрував далекую дорогу зі своєї Батьківщини України до теперішнього посту директора Інституту Вишколу Керівників Промислу при Женевському Університеті.

Після кількох успішних років на праці у фірмі Алкен, фірма висилає його до Женеви для довшої до того самого інституту, у якому тепер працює. Він відзначався ініціативою та провідницькими здібностями. Якщо кажемо, що «пластун зарадний», то власне таким виявився друг Гаврилишин. Поїхав до Інституту студентом, а вже за кілька років став його динамічним директором.

Сьогодні є вже чимало українців, які репрезентують в Європі американські та канадські фірми або яких посилають університети чи уряди як науковців та спеціалістів до різних країн у програмі «міжнародних вимін чи взаємин». Знання мов, умілість пристосуватися до оточення та пригодницький дух може відкрити не одному пластунові дорогу в інші країни.

«Лісові Чорти», які переїжджають через Женеву залюбки «роблять напад на Мізинчика-Дипломата (його теж звуть «Мізинчиком»), а також наші визначні діячі мають нагоду гостювати в нашого земляка. Звичайно, виміна досвідом та дискусія над актуальними проблемами виповнюють програму таких зустрічей. Але в додатку гості роблять два важливі помічення. Перше — в домі друга Гаврилишина панує українська атмосфера: тут почуємо українську мову і пісню, побачимо зразки українського мистецтва та зауважимо українські книжки. А друге — це те, що наш земляк у своїх міжнародних контактах

CENTRE D'ÉTUDES INDUSTRIELLES

гордо підкреслює свою українську національність. Знімка, яку поміщуємо разом із цією статтею, взята з двосторінкової статті у фаховому журналі "Product Engineering" з 17 липня 1967 р., п. н.: "A Lumberjack, then Engineer, He's now Designing Managers" (Дроворуб, згодом інженер, а тепер оформлює керівників промислу).

Богдан Гаврилишин трактує життя, як велику гру. Такі пластові чесноти як життєрадісність, словність та товариськість застосовує так

у приватному, як і в професійному житті. Він є успішним професором індустріалістом світового масштабу, але залишається вірним сином України.

Становище нашого земляка дає йому величезні нагоди для міжнародних контактів. Кожного року у його Інституті вишколюються провідні люди з десятка різних країн. Також багато спеціалістів з різних країн гостюють в Інституті як доповідачі. Врешті його самого запрошують як дорадника подібні інститути та приватні підприємства в Англії, Чехословаччині, Іспанії та інших країнах. Приязельськість та весела вдача — це ті пластові ключі, які відчиняють йому двері у його міжнародних мандрах.

Наш земляк висловив бажання, щоб якнайбільше молодих українців присвятилися міжнародній ділянці — як індустріалісти, купці, жур-

налісти, дипломати та науковці. Якщо багато старших пластунів та сеньйорів матимуть широкі міжнародні контакти та змогу подорожувати, то це допоможе пластовій організації та взагалі українцям творити міцну спільноту у вільному світі.

Пл. сен. Володимир Бандера, ЛЧ,
Бостон, США

У 25-РІЧЧЯ ПОСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УНА

У другій світовій війні український нарід опинився в дуже скрутному становищі. Він попав поміж молот і ковадло — поміж червону Москву та нацистську Німеччину. А оборонятися треба було. Але як? Чим протиставитися великим ворожим арміям, буди без зброї і власних збройних сил? І тому при першій нагоді, у 1943 році, українська молодь і колишні вояки, підстаршини та старшини, на заклик Українського Центрального Комітету у Львові, масово пішли до Дивізії «Галичина», щоб навчитися модерного воєнного ремесла, щоб узяти зброю в руки, бо, як сказав великий митрополит Андрій Шептицький, — «нема такої ціни, яку не можна було б заплатити, щоб було українське військо». Український вояк сподівався із зброєю в руках здобувати краще майбутнє для свого народу.

Добровольці, що зголосилися до Української Дивізії, виїжджають на військовий вишкіл.

Вишкіл і перебування у Дивізії не були легкі для українського вояцтва. Але постава українського вояка та вимоги громадсько-політичних чинників примушували німців на поступки. Вони

Головний капелан Дивізії о. д-р Василь Лаба (тепер у Едмонтоні в Канаді) відправляє Богослужбу для вояків Дивізії.

перейменовують Дивізію «Галичина» на 1-шу Українську Дивізію та вводять українські національні відзнаки.

У цьому поклав великі заслуги сл. п. сот. Дмитро Паліїв, який своєю відвагою, посвятою та національною гордістю примушував навіть впертого командира Дивізії, німця на поступки. Він на своєму пості зв'язкового старшини поміж німцями і українцями був чи не найповажнішою особою в Дивізії.

Приблизно пік після свого постановя (29 квітня 1943 року), Дивізія виїждить на фронт до Галичини. Усупеч усім засадам воєнної тактики, перший раз уведена в бої частину німці кидають на найважчий відтинок фронту, у центр прориву Червоної Армії, під Броди. Там Дивізія вступає у важкі оборонні бої та із цілим 13-им корпусом попадає в липні 1944 року в оточення котел.

І тут знову Дивізія одержує з іще однією німецькою дивізією найважче завдання — забез-

Күлеметне гніздо вояків Дивізії.

печувати прорив недобитків корпусу із кітла. У цьому критичному становищі командир Дивізії Фрайтаг резигнує з командування нею. Проте, Дивізія хоробро зводить бої і виконує своє завдання коштом багатьох жертв. Між героїськими вояками Дивізії на згадку заслуговує майор Микола Палієнко, який, як досвідчений артилерист, учасник української визвольної боротьби, до останку стримує наступ численних сил ворога і платить у нерівному бою своїм життям.

Пізніше Дивізія переформувалася на Словаччині, пішки перемаршувала до Югославії і закінчила бої в Австрії. У тому часі на наполегливі домагання українців, німці включають її на весні 1945 року до новопроголошеної Української Національної Армії, яку очолив ген. Павло Шандрук. Ген. Шандрук у тих непевних часах і невідрадних умовах провів офіційне проголошення створення Української Національної Армії серед членів Дивізії та провів нову присягу на вірність Україні. На шапках дивізійників врешті появилися тризуби.

Відзнака, яку вояки Української Дивізії носили на шапках, після її включення до Української Національної Армії.

Та доля не судила дивізійникам стати зв'язком нових українських збройних сил, не судила їм здобути волі для свого народу. Проте, український народ ще раз доказав свою готовість стати із зброєю в руках, не зважаючи на найгірші умовини, до боротьби за найвищий ідеал нації.

Р. К.

● "...Пересилаю Вам чека на \$15.00, з того 5.00 на мою передплату "Юнака" на 1968 рік, 5.00 на дарункову передплату журналу для когось з неможливих пластунів в Європі або в Полудневій Америці, а 5.00 на пресфонд "Юнака". — З пошаною і пластовим привітом Скобі — Олександр Рудницький, Монреаль, Канада.

● "...Пересилаю Вам банковий переказ на \$20.00 на пресфонд "Юнака". \$10.00 складає 34 Курінь УПУ-ок ім. 500 Героїв із Кінгіру в Сиракузах замість квітів на свіжу могилу проф. Олексія Сеніка, батька нашої юначки Оксани Сенік. — Пані Юлія Грипа кроїла для всіх пластунок нашого Куреня гуцульські байбараки, а належний їй за те гонорар — \$10.00 прохала передати на пресфонд "Юнака" — Одночасно пересилаємо Вам 2 числа курінного журналу "Золота Іскра", які видав наш 34-ий курінь юначок. — Скобі — Пл. сен. Марія Логаза, Сиракузи, США.

● "...Читаючи в "Юнаку" про дарункові передплати, хочемо причинитися до доброго діла та висилаємо 5.00 дол. на дарункову передплату для неспроможної юначки чи юнака. Якщо маєте адреси юначок (вік 16-18 р.) з Європи, які хотіли б листуватися, прошу ласкаво подати нам їхні адреси. — Скобі — Пл. юначки Люба та Леся Бойки, Едмонтон, Канада.

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК

для Ваших друзів і друзів з приводу їх дня народження, іменин, різдвяних чи великодніх свят, успішного закінчення шкільного року — це РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА ЖУРНАЛА

ЮНАК

● Річна передплата у США і Канада — 5.00 дол. (у валюті країни передплатників). Передплата для інших країн подана на 2-ій стор. обкладинки.

● Не відкладайте цього на пізніше, а вже тепер вишліть до нашої адміністрації Вашу пожертву на дарункову передплату для Ваших друзів чи Подруч.

● Маємо адреси зразкових, але неможливих юнаків і юначок, що хочуть діставати "Юнака", але самі не можуть заплатити передплати.

● Зробіть "ДОБРЕ ДІЛО" та зголосіть до нашої адміністрації одну дарункову передплату.

YUNAK Magazine

2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont., Canada

КУРІНЬ ЩО ПОСТАВ НА МАНДРІВЦІ

— Дедю Піку! Розкажіть нам, як постав наш курінь — питають «потерчата» і «гноми» одного з 13-тки.*)

— Не дав мені Бог письменницького таланту — почав дедя Пік — але порозмовляти з Вами і хочу і люблю.

«КОНІ ВИЗДИХАЛИ, БІДНІ...»

Не буду Вам оповідати, «як то за наших часів бувало», бо це Вам дуже не подобається. Ви думаєте, що при цій нагоді ми хочемо Вам дати до розуміння, що все, що є тепер, не може рівнятися до того, що було за «наших часів». А я лише хочу Вам оповісти, як постав пластовий курінь на мандрівці.

Мандрівка, а ще до того пластова — це щось, що полонить душу юнака! Багато з Вас зажило такої розкоші у Скелястих Горах Канади у 1966 році.

На американсько-канадському континенті, можна мандрувати з приємністю тільки у високих горах, бо на долах вогкий і гарячий клімат. Цього клімату навіть коні не всилі витримати. Найкращий доказ, що коней тут майже немає. Самі авта на дорогах. А коні виздыхали, бідні...

В Україні клімат сухий, і хоч влітку гаряче, то все ж таки, коли зайдеш у тінь дерев, зразу почуєш холод, ніби «еркондишен» діяв. Мандруєш у гаряче літо — не впрієш дуже, мандруєш взимку — не змерзнеш.

В Україні мандри — це чарівний спорт. Не дивниця, що коли 22 липня 1922 року один з наших друзів (якраз був скінчив середню школу — був по матурі) зібрав нас 13 — своїх однолітків

і обіцяв, що поведе нас гарними горами, по зворах, полонинах і верхах, — ми з найбільшим захопленням явилися у повних одностроях на місці збірки. Збірку призначив нам у Карпатській місцевості Підлюте.*)

«Пака» в Підлютому в часі, коли там був табір новаків. На кладці бачимо стійкового, що контролював вхід до новацького табору.

НОЧУЄМО В «ПАЦІ»

На нічліг призначили нам велику кімнату в «паці». Пакою звали велике дерев'яне — по-тутешньому — «бонгало». На підлозі — сінники. Ми пороздягалися, поклались на ці сінники, а одяг порозвішували сушити, бо дощ ілляв того дня, як із цебра. Мав час нас змочити до нитки, бо від залізничної станції Брошнів до Підлютого, їхали ми кілька годин на відкритих «льорах»

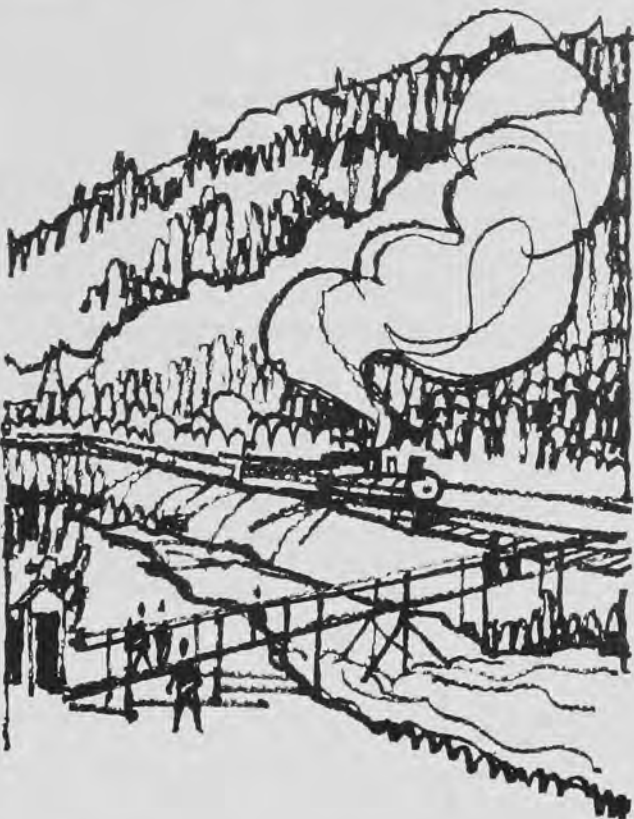
*) Підлюте лежить в Карпатах у пасмі Горгани, на південь від Львова. Воно мало і дуже гарний клімат, і було купелевою установою (сірчані купелі).

*) Потерчата і гноми — це свіжо прийняті члени до куреня УСП-ів «Лісові Чорти». Їх «обнюхують», цебто перевірюють, чи надаються у члени куреня. — «Тринадцятка» — це ті, що брали участь у мандрівці, на якій 22 липня 1922 р. засновано 3-й курінь УСП-ів «Лісові Чорти».

вузькоколійки. Це була залізничка, якою возили деревний матеріал із Карпатських лісів до тартаків.

«МИ ЧОРТИ ЛІСОВІ»

Порозлягавшись на сінниках, ми не спали, бо радість нам не дозволяла. Хтось із наших друзів, що саме повернулись із прогулянки до Урича і Бубнища в Карпатах, оповів нам пригоду: Коли вибігли з ліса на поляну, розгукані та веселі, настрашилась їх бабуся, що сиділа на скраю лісу. Вона глянула на цих молодих людей у незвичних для неї пластових одностроях і крикнула здивована: «Агі, а це що за якісь лісові чорти?!» Хтось інший розповідав, як пізніше, відпочиваючи на цій же поляні, побачили високо над їх головами карпатських орлів, що кружляли вко-ло і посипали свої орлині пера під ноги пластунам. От і прийшла пластунам фантазія замаїти свої пластові капелюхи цими орлиними перами. Кожний припняв собі по два вірлині пера з лівого боку на капелюх. Подобались нам ці пригоди і вабили.

А тут наша оркестра почала концерт. Капельмайстер почав бамкати на гітарі, і з місця дістав порекло «Балам-Балам». На мандоліні грав старий «Мурмурандо». Це порекло дістав від своєї гри «мурмурандо». Свою мандоліну звав «Магдусею». Третій музикант — це Лапшіц (порекло — від прізвища Лапка) грав на розтяганій гармонії (акордіоні).

Цього ж вечора, отак лежачи на сінниках, наш Балам-Балам скомпонував і слова і музику до пісні «Гей-гу! Гей-га! Ми Чорти Лісові, всі відважні страшні, всі товчемось по горах і до-лах...»

«ЛЮФТЛІНІ» П'ЯТЬ КІЛОМЕТРІВ...

Вранці на другий день, хоча дощ ще не перестав, ми рушили в дорогу. Наш «цїсар» (так ми прозвали нашого гурткового, згодом ми йому додали порекло «Люципер» *) не знав перешкод, коли йшлося про виконання програми. Він виконував усі пляни «без огляду на погоду»...

Коло полудня вийшли ми на гору Високу, як стояло у програмі. Мряка, дощ, мокро...

Цїсар-Люципер твердий, суворий, тож нікому і на гадку не прийшло нарікати. З місця відіслав би додому.

Ми тільки делікатно питали, як ще далеко до «Гути», де мали б ми закінчити денний марш. «Люфтлінії» (цебто навпростець) — каже наш «цїсар» — буде 5 кілометрів (3 милі). Це значило би — година ходи.

Відпочивали ми «навстоячки» під смерекою. Перекусили, що хто мав у наплечнику, і рушили далі в дорогу. Цих 5 кілометрів «люфтлінії» ішли до пізньої ночі. Дебрами, зрубами, вітроломами продираємось, а дощ не вгаває.

Довга і тяжка була переправа. Аж укінці серед нічної пїтьми Мурмурандо, що йшов як розвідувач (— «шпїца» — казали ми з-німецького), наробив крику, що ми вже в долині і є потік.

Біля типової карпатської колиби бачимо «тринадцятку» — членів основників 3-ого куреня УСП-ів «Лісові Чорти» 23 липня 1922 р. Дванадцять на світліні, а тринадцятий фотографус.

За хвилину знову крик, бо й колиба стоїть порожня, ніби для нас збудована. Було б тяжко тепер розкласти шатра. Чи ми в «Гути», тяжко сказати. Але це нас у цій хвилині не цікавить. Ми входимо в колибу, хуленько розводимо в ній вогонь і знову сушимо одяг, і розміщуємось, де кому припало. Але тепер уже варимо чай, бо зимно. В Україні, навіть у липні, ночі дуже холодні. А зокрема в Карпатах, та ще в слоту!

*) «Люципер» — перший курінний куренів УСП і УПС «Лісові Чорти».

«О!, ТО ТИ СТАРОГО ДРОЗДА СИН!»

На третій день вранці — трубка, збірка і далі в дорогу... Погода чудова! Цього дня беремо гору Чортку. Це скелі, як в Альпах. Страшні і глибокі щілини, які треба проскакувати. Ми — з долів — не маємо досвіду, як це скачеться. Учить нас Мурлика. Я його на вступі назвав «Старий Мурлика». Усі ми майже однолітки (18-20 літні пластуни), тільки Мурлика приблизно 25-літній «старик». Він був уже в австрійській армії і воював на італійському фронті в Альпах. Знає, як скікати по урвищах і показує, де ступати ногою, як скочити, а ми за ним. Старий, значить, досвідчений вояк. У 1918 році бився проти поляків на вулицях Львова. Він львівська дитина. Знаменито говорить львівським жаргоном (львівською вуличною польською мовою). Губа йому не замикається, плете цілий день. Кожного зустрічного зачепить і говорить, ніби зналися здавна. Зустрічного пастушка питає:

— Чий ти, хлопче?

— Та я Івана Дрозда (треба розуміти, «Івана Дрозда син»).

— О! То ти старого Дрозда син! То так і кажи відразу! А як татуньо? Здорові? — і пішла балачка...

А хлопчина думає, що цей пан (себто Мурлика) досконало знає його батька.

Завів також розмову зі старезним бойком, який щохвилі вплітав в розмову слово «ба»! Мурлика (часом Мурмуранда ми звали «Мурликою») каже до нього:

— Дедю, не кажіть «ба», дам вам «златого» (це була монета така, як один доляр).

— Ба! Кобисте дали — відповідає дядько.

І так цілими днями Мурлика розважав нас своїми вигадками, дотепами і жартами.

МУРЛИКА ЗАМОВК І МЕНЕ «ЗАМУРУВАЛО»...

Як зійшли ми з Чортки, з'явився Скит Манявський! Це руїни старовинного українського монастиря. Оборонна вежа-башта ще стоїть. Щоправда, на верху башти росте берізка, а проте, башта стоїть. Ще мальовила видно на стінах. Із кожного кутка історія України до нас говорить. Настрій, як у святині.

Усі споважніли. Навіть Мурлика замовк і мене замурувало. У цій зачарованій околиці ми відбули ватру! Програми ми не складали. Над-

хнені духом Скиту Манявського, ми відбули ватру незабутньо. Балам ударив у струни гітари і проспівав пісню козацьку:

Щось я нині так дуже сумую, —
про козацьку я долю згадав...

«ОТЕЦЬ ПАРОХ МАЄ ГАРНУ ДОНЮ...»

А наш «цісар» своїми «люфтлініями» пер і пер! Уже і Жаб'є Ільця і Жаб'є Слопейка за нами і ось верх Писаного Каменя!

Це висока гора без лісу, загорнулась у долину, а в траві повно будяків гірських-карпатських, що чортополохами звуться.

Отож прекрасна ідея: кожний із нас одним чортополохом замаїв собі капелюха з лівого боку, де були прикріплені два вірлині пера. Так завітчані збігли ми до Криворівні, що над грізним Черемошем.

Затримав нас перед самим селом Люципер і промовив:

— Ллүзі, слухайте! Незабаром зайдемо на приходство. Отець парох має гарну доню і сьогодні її іменини. (В Україні святкують іменини, а не уродини. Бо кажуть, що уродини кожне теля має. А людина має ім'я, тож треба святкувати іменини).

Аж тепер стало нам ясно, чому так «жорстоко» Люципер (курінний «Лісових Чортів») гнався «люфтлініями»! А тому, щоб не спізнитись на іменини доні отця пароха в Криворівні!

Погуляли, заспівали, погостились і на другий день махнули 40 кілометрів до Коломиї до залізниці, що повезла нас додому. До Львова, до Стрия, куди хто вертався...

«КОЛИСКОЮ КУРЕНЯ СТАЛИ КАРПАТИ...»

По вакаціях написали прохання до Верховної Пластової Команди у Львові, щоб затвердила нас — 13 душ як 3-ій Курінь УСП-ів «Лісові Чорти».

Нашу просьбу полагоджено прихильно. І так існує наш курінь, а тепер уже два — 3-ій УСП-ів і 3-ій УПС-ів «Лісові Чорти» (разом понад 180 душ), що з мандрів зродився, і якому 22 липня цього року сповниться 46 років.

Отак, на мандрівці постав пластовий курінь, а його колискою стали Карпати з усіма їх чарами. З Арідниками, Чортополохами і з усією романтичною Карпатською природою.

Пробачте, що «си з Вами чес стратив», як наші гуцули кажуть.

СКОБ!

Нью-Йорк, квітень 1968 р.

Пік — Пясецький, ЛЧ

І Я ТЕБЕ ЛЮДИНОЮ НАЗВУ...

Це прегарне Кіплінгове уявлення про людину містимо пониже не тільки як цікаве змістом для нас пластунів. Цікава для нас також історія людини, яка виготовила цей чудовий переклад.

Це Святослав Караванський, один із тих, твори яких вмістив В'ячеслав Чорновіл у своїй книжці «Лихо з розуму». Караванський — виріс в Одесі, але українську мову вивчив уже, як студент. При тому не тільки її вивчив, але став визначним мовознавцем і написав «Словар українських рим», книгу, якою не кожний нарід може похвалитися. Він писав її після того, як у таборах суворого режиму відсидів 17 літ, а тільки 5 років був на волі, бо його знову ув'язнено та заслано у концтабір.

Редіард Кіплінг

Коли між тих, що голови схилили,
Не хилиш ти свого чола в ганьбі
І покладаєшся на власні сили,
Дарма, що всі зневірилися в тобі:

Коли ти свято бережеш надії,
Без слів брехні на бій з брехнею йдеш,
В душі ненависть тамувати вмієш,
Але й занадто мудрим не стаєш:

Коли ти можеш думати і снити,
Рабом не ставши ні думок ні мрій,
І холодно, як зрадницькі привіти,
Розгром і успіх зустрічати свій:

Коли тебе не злить мізерна погань,
Яка снує круг тебе сотні змов,
І ти свій крах сприймаєш, як вимогу
Важку роботу починати знов;

Коли ти можеш весь свій хист і волю
Принести в жертву справі без вагань
І без даремних нарікань на долю
Ступати далі по шляху змагань;

Коли ти змусиш нерви, серце, м'язи
Твоїй меті служити завжди й скрізь
І не відступиш навіть в тому разі,
Коли вони благатимуть: «Спинись!»

Коли в юрбі ти зберігаєш гідність,
Перед царем не гнешся в три дуги,
Коли за розум твій і непохитність
Тебе шанують друзі й вороги;

Коли ти вносиш в кожну мить минущу
Глибоку змістом мудрість життєву. —
Тоді за всіх ти станеш, сину, дужчий
І я тебе людиною назву.

переклав

Святослав Караванський

Для Караванського характеристичне те, що він без уваги на кари та переслідування російським комуністичним режимом працює над своєю улюбленою наукою про мову, пише книжки, перекладає, але ще й те, що він пише протести до всіх установ Советського Союзу проти русифікації та проти безprawства. Караванський — це один із тих, що не здаються, один із тих, що його слід сміливо назвати людиною, як у цьому вірші.

Цей вірш переклав теж колись пл. сенйор Ю. Старосольський, дивись його «Велика Гра» ст. 22 і 23.

Хто з Вас подорожує

✱ літаком ✱ кораблем ✱ поїздом ✱ автобусом
у Канаді чи поза Канадою повинен купити подорожний квиток і одержати безплатно всі потрібні інформації і поради

в українських подорожніх бюро
МАРКІЯНА КОГУТА

Bloor Travel Agency

1190 Bloor St. West — Toronto 9, Ontario
Telephone: 535-2135 & 535-2136

● Будьте ПЕРЕДплатником, а не ПІСЛЯплатником «Юнака»! Тому ШЕ НИНІ вишліть 5.00 дол. — ПЕРЕДплату за 1968 рік, як теж свою пожертву на пресфонд «Юнака»!

8-ий ВОДНОМАНДРІВНИЙ ТАБІР

для старших пластунів і старших юнаків
Організатор:

27-ий Курінь УСП-ів «Хмельниченки»

Місце: Алгонквін Парк, Канада

Час: 17 - 30 серпня 1968 р.

Оплата:

75 дол. — покриває харч, канойки, відзнаку та подорож із Іст Четгем до Альгонквін Парку і назад
Вісми: 15 літ і 2-га пл. юнацька проба.

Інформації та форми зголошення можна одержати від організаторів табору:

Jaroslaw Salak
21 Tredeau St.

Hartford, Conn. 06114, U. S. A.

Yury Stachiw

708 Sedgwick Ave.,

Stratford, Conn., U. S. A.

КОНІ

Уляна Любович

МИ

Від Редакції: Хоч коні, як пише дедя Пік, не витримують клімату Америки і "здихають" (дивись ст. 4), то насправді коні, як робоча сила, зовсім уступили місце автам, тракторам, літакам тощо, і то не тільки в Америці, але в цілому світі, зокрема в Європі та Австралії. А проте, кількість коней у цих країнах з року на рік більшає, а їзда верхи, як спорт, стає щораз більше модною.

Так в Америці урядова статистика вказувала в 1959 р. 4,5 мільйона коней. Сьогодні нараховують більш як 7 мільйонів, із чого майже 6 мільйонів (85%) це — верхові коні. Зокрема молодь стає великим ентузіастом цього спорту.

Подаємо Вам гарну світліну двох тяглових махих але дуже витривалих коней, т. зв. "гуцулів", як вони полуднюють біля воза на полонині під Чорногородою у Карпатах.

Понижче містимо уривок зі статті подруги Уляни Любович, що описує "кінські" пригоди свого брата-пластунів, що був вивезений в 1940 р. зі Львова у Казахстан.

(Пластуни у Казахстані)

Для вас усіх «аквармаріна» — це півшляхетний камінь, що блищить зеленястими світлами. А для мене — це шляхетний кінь. Цього коня я знала, щоправда, тільки зі знімку, якого, відколи моя пам'ять сягає, я бачила дома. На знімку Аквармаріна стояв з високо піднятою головою, а на коні сидів тато у стрілецькому однострою. Тато тримав коня за уздечку, дивився кудись перед себе і усміхався. Тато часто розповідав зі зворушенням про свого коня, ніби це була якась особа, а не звичайний кінь.

Для мене тато був, очевидно, поважним паном, чорне волосся незабаром покрилося на скронях сріблом сивини. Завжди лагідний, спокійний, повільний у рухах. Але тато на Аквармарині — це був інший тато, ов'яний романтикою стрілець, що їхав боротися за волю і життя, і думаю, що таким сам тато себе волів. Алеж тоді, коли його я пам'ятаю, замість на коні у стрілецькому однострою, він воював в адвокатській тозі, перед лавою прокуратора та суддів, за волю і життя своїх клієнтів, політичних в'язнів.

Та вертаючи до Аквармарини, думаю, що це від неї заразилися ми всі, татові діти, любов'ю до коней, хоч для нас, міщухів, ця любов мусіла бути плятонічною. Алеж не завжди!

Передусім були коні у Підлютому. Слово «Підлюте» у неодного може викликати приспівшене биття серця і почуття болючої туги. Для тих, для яких це тільки географічна назва, скажу, що Підлюте лежить над холодною, рвучкою

рікою Лімницею, серед диких карпатських гір Горганів. Трохи нижче за бігом Лімниці лежав славний пластовий табір на Соколі та табір новаків на Остодорі. Трохи вище була оселя Осмолода, де жили інженери та інші працівники, що управляли лісами, які належали до митрополичих дібр; а митрополитом був тоді Андрій Шептицький. До Підлютого, малої оселі із цілющими водами, ми їздили на вакації. А в суботи приїздили туди з Осмолоди панове інженери, часто на конях. Вони прив'язували коней при стовпах т. зв. павільйону, а самі йшли грати може в бріджа, може в круглі. Для нас це було байдуже, а важливим було те, що нам вільно було трохи поїздити на конях. Очевидно, їзда була не без пригод.

Мій тато умів гарно розповідати про те, як то побачив мене вперше на коні. Я на ньому в'їхала за стіг сіна, а з-за стога виїхав уже кінь сам та став спокійно пастись на траві. Він попросту в'їхав під яблінку і її галуззя стягнуло мене на землю.

Але не про мої пригоди на конях хочу тут говорити. Розповісти хочу про брата, якого разом зі мною й батьками вивезено в 1940 р. до Казахстану і про його пластові та непластові пригоди на конях.

Десь серед літа мого брата вислали до сусіднього села Жарми. Він поїхав туди візком, разом із іншими колгоспними працівниками, мабуть із самим головою колгоспу. Поїхали вранці, мали вернутися увечері. Прийшов і вечір, і вже ніч настала, а його не було.

Щось, що товаришило нашому життю в Казахстані, то був страх — побоювання перед кожною наступною хвилиною, перед тим, що це може статися. Поки ми разом, то ще сяк так. Але коли хтось із нас віддалявся, то починалося вичікування повне неспокою, різних уявлень, бо що тільки тоді не могло статися?!

У цілковитій темряві, бо ніякого освітлення ми не мали, — сиділи ми перед хатою і ждали. Нарешті я намовила маму, щоб поклалася спати, сама також лягла, але обидві ми знали, що про спання і мови не буде. Так лежали ми в темряві, відчуваючи взаємно свої неспокої і повні журби думки.

Ми приготували для брата їжу та уклали на бляшаний, ще з дому таці, сухі патишки. Ми їх підпалювали наче б смолоскип, коли треба було посвітити в хаті, бож ні свічок ні лампи не було. Це все ждало готове, поки він не прийде. Але його не було.

Наслухуючи в нічній тиші, ми ловили всі звуки і почули, що серединою вулиці проїхав візок — той, яким вони всі вранці поїхали до села Жабин. Візок проїхав, звук затих, може вже висідають і він зараз прийде... Але не прийшов. Я вирішила піти запитатися у председателя колгоспу, що сталосся, і вже почала збиратися, але тут мама мене стримала. Іти вночі було небезпечно. Пождімо ще трохи.

Чи ви зауважили, як росте час, коли ждеш? Може воно і не було так довго, але нам була це немов вічність. Наостанці я таки вирішила йти, і якраз тоді почувся ще новий звук серед ночі. Стукіт копит. Він пройшов коло хати, минув і затих.

Я вже сиділа на своєму леговищі, рішена йти, коли почулися повільні кроки і врешті прийшов брат. Він ледве йшов і коли ми засвітили нашу «ватру» на підносі, ми побачили, що, його лице ніби почорніло і скорчилося, але на ньому був вираз якогось такого завзяття, що я зацікавилася. Він не вспіла питатися, де він був і що з ним діялося.

А він розповів. Вони були в Жармі по відбір огера. Відібрали, наклали на нього дерев'яне, казахське сідло і... самі посідали на візок, а братові казали сісти на огера і довести його до села.

Що це огер і як на ній їхати, про це може ви чули і бачили на фільмах, але додайте до того казахське дерев'яне сідло, оббите цвяшками, якими ремінчиками, бозна чим.

Колгоспні «можновладці» сиділи на візку і ждали, що із цього вийде. Злетить чи не злетить? Упаде чи не впаде? А кінь, очевидно, почав показувати, що вміє. Здається, що після кількох хвилин такого показу, вони були б, зняли брата, зрезигнували із забави, може, доправили б коня, прив'язавши до воза, або посадили б якогось старого, досвідченого пастуха-казаха, на свіжо здобутого коня. Алеж як брат зауважив, як ця «публіка», що приглядалася, як кінь скакав на боки, гуляв і намагався навіть укусити їздця в ногу, бавилася його коштом, — це поділяло на брата так, що він запанував і над конем і над собою та пригнав його до села. Щоправда, ноги скалічені дерев'яним сідлом ще довго були в ранах, але важливе те, що живим доїхав до нас.

Коли ми вже полягали спати, а мені не спалося, я пригадала собі одну пригоду мого брата, про яку мені колись розповідали.

Було це в липні в 1930 році. «Лісові Чорти» мали Велику-Племінну Раду біля села Тадані над Бугом. З'їхалося їх багато, і та група — 21 «Лісових Чортів», що вибиралися на Полісся на трьох човнах, і інші, що приїхали спеціально на Племінну Раду.

Розкладали табір над річкою Буг. Над водою горіло вогнище, не ватра, а вогнище, а над ним казан, у якому покипувала собі вода — певно на вечерю. Аж ось із поблизького приходства надїхали два пластуни на конях. Долучилися до гурту, а коні паслися. Братові захотілося поїздити на коні (певно, спокусив його до цього «дух Акваріні»), він сів і почав їздити над річкою. Кінь не дуже його слухав, але якось їхали. Аж ось кінь наблизився до вогню, і невідомо, чи став на галузку, яка підважила казан, чи таки прямо вліз ногою у казан, досить, що кип'яток обілляв коня. Попарений кінь, скочив як опарений і сполоханий як скочить, як пожене доріжкою попід ліс. А на ньому мій брат підскакуючи, як то у нас говорилося, «як жид гиц, гиц, гиц». Заскочені товариші-пластуни, в тому ще й другий брат, задержали, дивлячися у слід і тільки ждали, коли їздець упаде з коня. Але не впав, держався і хутко зник за закрутом лісу. Другий пластун скочив на свого коня і пігнав навздогін. За півгодини обидва вернулися, а, як мені розказували, брат сидів на коні гордий та удавав експерта від кінських справ.

Може ця їзда була заправою, яка допомогла йому і у тій, на огері, яку міг переплатити як не життям то каліцтвом.

По правді мушу признатися, що я у підсвідомості і не признаючись нікому, завжди думала, що це «дух Акваріні» поміг нам у наших кінських пригодах, що вийшли з них цілі.

(За «Новим Шляхом»)

ХТО ЗРОБИТЬ ДОБРЕ ДІЛО?

● Постійно потрібні пожертви на дарункові передплати для неспроможних юнаків і юначок, особливо з європейських і південно-американських країн. Вони бажають діставати та читати "Юнака", але самі не можуть собі його передплатити.

● Прохасмо наших передплатників і читачів надсилати до нашої адміністрації пожертви на дарункові передплати.

● Читайте більше про дарункові передплати на 28 сторінці цього числа!

Адміністрація

ДО ВОДНОГО ТАБОРУ

Цей сполин Карася передруковуємо з бюлетеня зв'язку колишніх громадян Стрийщини п. и. "Квітучі Береги" ч. 5 за квітень 1968 р., Нью-Йорк, сторінки 38-40, за дозволом редакції бюлетеня. — Редакція.

ВОЄННА РАДА

Завтра вирушаємо до водного табору в Манастирку над Дністром, тому сьогодні ми зібралися на гімназійній площі «Бурси», щоб відбутися перед виїздом «воєнну раду».

Обговорюємо все найважливіше, хоча нічого важливого нема. Від'їзд другого дня вранці зі стрийської станції. Збірка коло каси. Пізно ввечері розходимося додому. А вдома наплечники готові, (добра мама ще щось їстівного на силу впирає, «щоб хлопчисько по дорозі не зголоднів»), однострій «на кант», а що найважливіше — це гордість наша, замість пластових капелюхів «моряцькі» шапки — берети з двома звисаючими чорними стрічками, що так гарно мають на вітрі, а разом із шапкою творять символ морського, а радше водного пластування. Берети гранатові, але влітку покриті білим верхом, а на чорному тлі пластова лілейка уплетена в тризуб. Вночі спання — не спання, а нетерпеливе очікування ранку.

ВИРУШАЄМО...

І ранок врешті прийшов. На добрих дві години перед відходом поїзду суне до нас обвантажений мов верблюд Писко. Здалека блищить на рамені сурма. А треба всім знати, що Писко не

тільки заступник провідника 3-го гуртка «Вужі», а ще куди важливіше — курінний сурмач. І «уряд» той виконує, а радше «витрублює», з належною гідністю і повагою. За хвилину котиться щось наче великий наплечник на двох ногах, а коли це наблизилось до нас, пізнали ми наймолодшого й найменшого серед нас — Проця.

Вирушаємо на станцію. По дорозі стрічаємо Паця, що сопе під наплечником. Пізніше ми «розшифрували» той тягар, — було там печеного півпоросяти, що мама дала йому «на дорогу». На станції вже очікували нас Боця, Лельо-Зупа та Івась-Мармоляда. Як звичайно в таких випадках не було ще Стрика-Миронка. Спішимо до потягу, де займаємо цілу так зв. «сепаратку», а Стрика як нема, так нема. Аж перед самим від'їздом Стрик наче стріла пролетів через перон, доглянув нас у вікні і як кіт скочив на ступні поїзду, а за секунду спинився засапаний і «мокрый мов миша» серед нас. На терпкі завваги кожного з нас відповів, як звичайно:

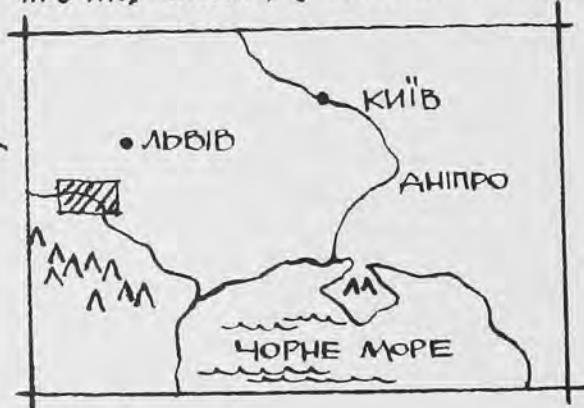
— Ви бідні, мав я, може, спати на станції, а зрештою, я мав квиток ще вчора куплений.

ІДЕМО...

Під час привітання Стрика, ми помітили, що потяг рушив. Покидаємо Стрий на цілий місяць. Та деяким з нас не важлива розлука з містом, куди важливішою була розлука з «коханою дівчиною» — бо між нами вже деякі, хоч ще не справжні кавалери, але вже їх удавали.

Про яку частину УКРАЇНИ ТУТ МОВА?

Розміщуємося вигідно і співаємо, бо як же б це без того? Веселий настрій серед братії підтримує головний гумористичний провідник Писко, що ціле життя сперечається з Лельом. Коли Лельо каже, що з лісу вибіг заяць, Писко категорично твердив, що це був олень, і так на кожному кроці. Ми раді таким розмовам, бо вони підтримували настрій.

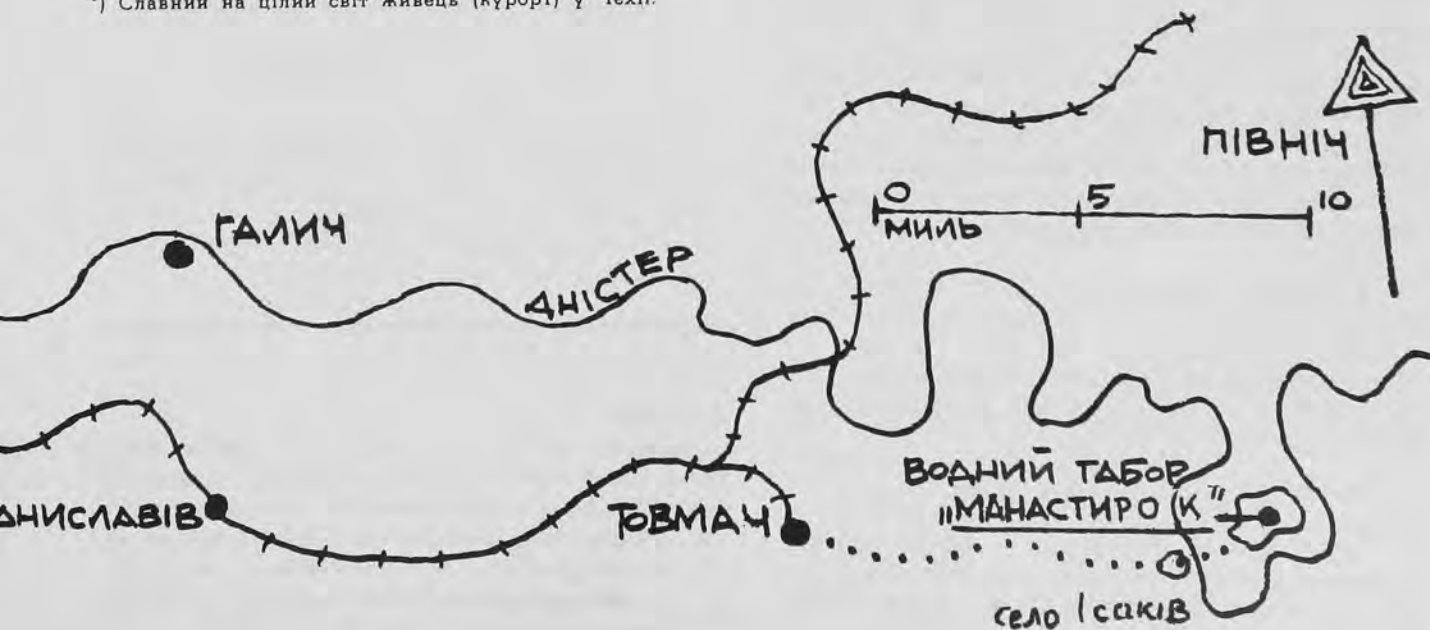
Лікувальна установа в Моршині біля Стрия.

Поволі минали ми український Карльсбад*) — Моршин, переїхали коло Лисович та наблизилися до «королівського» вільного міста Болехова, де на Салінах жив і хліб жував наш товариш Суй... Зараз за Болеховом кожному впадала в око чудова панорама, т. зв. «Ясної гори» в Гошові, де на вершку гори на тлі столітніх буків пишався Божий Храм, що зберігав у собі чудотворну ікону Богоматері, славу і прославлену по цілому краю за численні чудеса.

*) Славний на цілий світ живець (курорт) у Чехії.

Літом десятки тисяч прочан з усіх закутків Галичини пішки і підводами спішили з поклоном та просьбами. Несли із собою щирю молитву і свої турботи. І багато з них там свої турботи залишали. І що діється там сьогодні? Замовкли дзвони, немає прочан, немає ченців. Там скорбний люд і царство сатани.

МАГАРАДЖА ЯЙЦУРУ

Перед містечком Долина весела пригода. Контроля залізничних квитків. Як учні користуємо з 50% знижки, і на те маємо довідки, але суворий контролер жадав ще від нас гімназійних виказок зі знімками. Усе йшло справно аж до Леля. Довше, як звичайно, затримав ревідент його виказку то чомусь з марсовою міною вдивлявся у його знімок.

По хвилині усміхнувся та питав Леля: — Чи ви називається Александер С-хів чи Магараджа Яйцуру?».

Ми не розуміємо, про що ходить, а справу вияснює Писко, що аж заходиться зо сміху. Ще під час шкільного року Писко витягнув Лельові виказку (ходили до тієї самої кляси і сиділи в тій самій лавці) і його лице олівцем перемалював так, що дав йому вигляд індійського магараджі, ще і дописав під знімком «Магараджа Яйцуру». Про це Лельо не знав, бо і не мав потреби заглядати до виказки. Шматок ґуми, що її Писко мав при собі, «вияснив» обличчя Леля на виказці та зліквідував «непорозуміння» з ревідентом.

Усі реготалися, а Лельо з нами, бо такий був, що злоститися не вмів. Ще трохи — і ми в Станиславові. З трудом відшукали потяг, що йшов «на кінець світу», до Товмача, де кінчалася наша їзда потягом і де стелилася дорога (приблизно 20 км. = 12 миль) до табору.

ПИСКО ЦИМ РАЗОМ НАДУВСЯ

Минули села Олешу і Ісаків і наблизилися до Манастирка. Відпочили маршували жваво, бо Писко, тим разом надувся, і під звуки виїмково нефальшивого марша наблизилися ми до берега Дністра, де на другому боці побачили табір. Запримітили і вони нас, бо хто б не чув реву Пискової сурми, і нам на зустріч уже плвли великим човном «Чорноморці».

За кілька хвилин ми на другому березі у таборі, а стрик Миронко звітував комендантові табору: «Пане коменданте, я Мирон С., пластунскоб п'ятого пластового юнацького куреня імени князя Ярослава Осмомисла в Стрию, голошу приїзд до водного табору дев'ятьох юнаків п'ятого куреня».

Комендант дякував, вітався з кожним та вдоволено зауважив, що аж дев'ять учасників з одного тільки стрийського юнацького куреня. Вітали нас сердечно господарі табору «Чорноморці» (деякі з нас давні знайомі) та інші таборовики.

ПЕРША НІЧ У ТАБОРІ

Надійшла ніч. Перша ніч у таборі. Цю ніч ми ще всі разом, а завтра нас розділять та поділять на гуртки. Та це не важливе. Пластун пластунові завжди є братом, зокрема на прогулянці

Вселенський константинопільський патріарх
Атенагорас I.
Скульптура Григора Крука.

Старші пластуни і сеньйори із т. зв. «європейського кодла» 3-го куреня «Лісові Чорти», подарували Папі Павлові VI скульптуру Вселенського Патріярха Атенагораса I. Скульптуру виконав відомий український мистець-скульптор Григор Крук, що живе в Мюнхені.

та в таборі. Чи це буде Капець зі Станиславова, Мала зі Львова, Фриц із Тернополя чи Ірчик з Дрогобича...

Писко трубить «на добраніч» і настає нічна тиша. Тихо мов кіт, проходжувався довкола табору стійковий. Усміхнений блідолиций, мов злодій, прокрадався крізь галуззя беріз та буків і освічував таборову поляну та шатра, у яких здоровим молодечим сном спали українські пластуни та снили чарівну казку про «Велику Гру»...

Дорога Подруго Дадо!

Цього літа багато моїх друзів зі школи будуть працювати в місті. Хотів би і я з ними попрацювати, однак, мої батьки протидіють цьому. Вони хочуть, щоб я поїхав на пластовий табір, а я хочу заробити гроші. Чи в моєму бажанні є щось лихе?

Зенко

Дорогий Зенку!

На Твоє питання не легко відповісти. Однак, хочу у першу чергу похвалити Твою ініціативу і бажання допомогти Твоїм батькам, якщо справді їхня фінансова ситуація цього вимагає. Але мені видається, що батьки цього не доконче потребують, коли хочуть вислати Тебе на табір.

Тому краще поїдь на табір. Пізнаєш нових товаришів з інших околиць, з якими, може, нав'яжеш дружбу, будеш, напевно, мати багато цікавих та гарних переживань. Ти повинен бути вдячний, що батьки дають Тобі можливість перебути вакації у природі, а не в гарячому місті. Працювати влітку у місті напевно будеш ціле життя — а це справді нелегко. Тож використай ще цього року можливість, яку дають Тобі батьки — може це Твоя остання така нагода.

Подруга Дада

Дорога Подруго Дадо!

У моєму місті живе мало української молоді. Звичайно ми зустрічаємося щосуботи на пластових сходинах, але під час тижня ми порозуміваємося лише телефоном. Чи випадає мені дзвонити по телефоні до хлопців? Мама твердить, що ні — а я думаю інакше. Що мені робити?

Орися

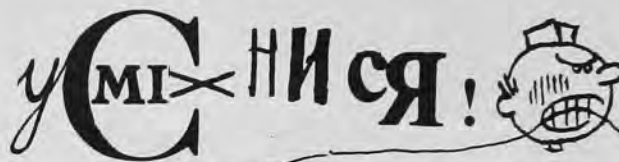

Дорога Орісю!

Перш за все важливе — з якої причини хочеш дзвонити до хлопця. Коли це у справі зустрічі — «рандки» (чи то з інших романтичних причин), то це не на місці. Хлопець, що бажає з Тобою зустрітися, сам про це повинен постаратися і подзвонити. Дівчині ніяк не личить накидатися хлопцеві, а до того і хлопці не дуже то люблять приставати з такою агресивною дівчиною.

Однак, коли Ти дзвониш просто для товариської розмови чи для порозуміння у шкільних чи пластових справах — немає в цьому нічого лихого. Коли ідеться Тобі про невдоволення Твоєї мами, то запевни її, що Твої співрозмовники українці, а не чужинці.

Подруга Дада

НА ДОВШИЙ ДОПОВІДІ

Доповідач: Ей там, у передостанньому ряді, розбудіть сусіда...

Голос із залі: Хто приспав, то хай і будить!

НАЙКРАЩА ТОЧКА

— Що тобі найбільше подобається на українській телевізійній програмі?

— Та платівка з награними оплесками, що її пускає технік після кожної точки.

ПРИ ВІЙСЬКОВІМ ПОБОРІ

— Прочитай цю картку на стіні — сказав військовий лікар.

— Яку картку? — відповів вояк — я не бачу ніякої.

— Правильно — потвердив лікар — там нема ніякої.

ПЛЯЖА

Маленький хлопчик приглядався, як його мама чесала волосся та й питає:

— Мамусю, чи це кучері на твоїй голові?

— Ні, синочку — відповідає мама — це хвилі.

Хлопчик тоді підзорливо дивиться на батькову лису голову і врешті питає:

— А що це в татуса на голові, — пляжа?

ВИД НА СНІЖИСТІ АНДИ
І ГРАНИЦЮ З ЧІЛЕ

АРГЕНТИНА
БУЕНОС АЙРЕС
29.3.1968

ДОРОГИЙ
ЮНАЧЕ !

Цього року у житті нашої пластової молоді зайшла дуже цікава подія. Ми спромоглися поїхати таборувати дуже й дуже далеко, аж у високі гори соняшної Аргентини. Думаємо, що ці гори, ліси і ріки, певно, дуже подібні до наших Карпат.

Місцевина, де ми розбили табори, називається Сан Мартін де лос Андес, у провінції Неукен.

Довкола гори увінчані вічними снігами, а в долині — озеро Льольог і річка Кількус, над якою і розташувався наш табір.

І в озері, і в річці вода така чиста, що видно на дні пізнокольорові камінчики, а довкола ліси із запашним цвітом.

Ранковий наказ у таборі пластунів

Табір юначок ми назвали «Стрілецька Слава», а юнаків — «Вільна Україна».

Як сонце викочувалося раненько з-поза гір, ми зривалися, щоб милуватися чарами природи, дивитися на дзеркало вод, що в ньому так яскраво відбивалися гори і ліси, і ті дерева, що гіллям аж до плеса сягали.

А потім цікаві пластові зайняття та гутірки. А як сонце сідало за гори і ніч на землю спливала, спалахувала ватра і пісня наша українська линула світами, або веселий сміх зривався, бо не бракувало і пластових жартів...

Пластунки в гостині у хлопців

Уже високо викочувався місяць на небо, як ми гасили ватру і тільки стійковий подивлявся зорі південного небосхилу.

А вже нашій утісі не було кінця, як ми виходили на мандри, пробігаючи горами, лісами, полями або пропливаючи човном аж до Чіле.

Вплив чудової природи та спільно і приємно прожиті дні дали нам силу і насагу до дальшої праці.

СКОБ!

Пл. уч. Ольга Човган
Буенос Айрес, Аргентина.

Піднесення прапора в таборі пластунів

Пластунки в гостині у таборі пластунів

ГАРПУН

Любомир Онишкевич

НЕЗВИЧАЙНІ ЗДІБНОСТІ ТВАРИН

(Продовження)

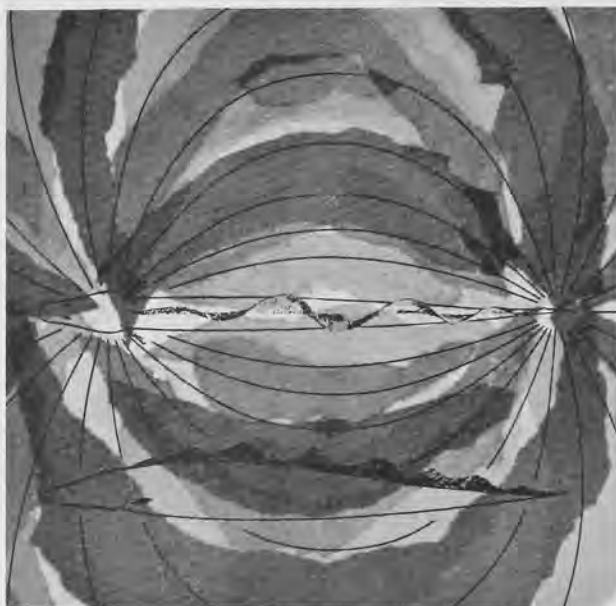
У числі «Юнака» за травень ц. р. говорили ми про дивні здібності восьминогів, мушок-світляків, хамелеонів. Алеж це лише декілька із тих дивних тварин, які заселяють нашу Землю і дивують учених своїми незвичайними прикметами. А таких дивовиж у світі тварин — безліч!

Візьмімо, наприклад, радар і сонар тварин. Різні, зовсім одна від одної відмінні, тварини послугуються такими «модерними» системами: дельфіни, кити, лилики. Про сонар дельфінів ми недавно писали в ЮНАКУ, тож огляньмо сьогодні знаменитий сонар летючих ссавців-лиликів. Лилики (або кажани) видають високі звуки, які відбиваються від предметів. Лилик може чути ці еха-відбиті звуки і користуватись ними, як літак користується радаром. Ця система лилика така чула, що при її допомозі лилик може полювати за мушками і іншими комахами, які він ковтає. Літаючи лилик може нічого не бачити очима; він може літати і полювати в зовсім темній кімнаті і ніколи в ніщо не влетить!

Звуки лилика є дуже голосні, однак наше вухо їх не може чути, бо вони дуже високі тоном. Однак вони такі сильні, як звук нью-йоркської підземки, чи джета-літака. А вуха лилика надзвичайно чулі: він може почути тихесенькі відбитки-луни. Мало того: якщо ми пустимо в кімнату кілька лиликів, або й кількасот, кожний з них видає звуки, але кожний з них може відрізнити свій власний звук від звуків інших лиликів!

Є відміни лиликів, які вміють полювати рибу під поверхнею води. Видно, що вони вміють пускати звук із повітря у воду. Учені пробували різними способами замаскувати відлуння лиликового сонару за допомогою різних інших голосних ультра-звуків. Однак це їм не вдалося. Бож звук лиликового сонару, це скомплікована сума різних частот, які лилик завжди розпізнає, навіть, якщо він оточений різними іншими звуками.

Нічні метелики-нетлі — це улюблена пожива лиликів. Щоб захиститись від лиликів, нетлі розвинули різні скомпліковані оборонні системи: вони покриті волосинками, які абсорбують звук лиликового сонару (чи думав колись Ти, чому нетлі «волохаті», а метелики — ні?). Нетлі мають також надзвичайно чулий слух, який може почути лиликовий сонар на велику віддаля. Як лих нетля почує лилика, вона припадає до землі,

у траву, де лилик не може її дістати. Нетлі також уміють утікати від лилика — вони багато менші, тож можуть бистро маневрувати, робити гострі закрути тощо. І так у природі проти кожної нової системи хижака їхні жертви розвивають охоронну «проти-систему», щоб затримати рівновагу в природі.

Коли лилики і дельфіни вживають звуковий «сонар», то деякі риби вживають такі електро-статичний радар. Наприклад, у Південній Америці живе дивна «ніж-риба», яка послугується таким радаром. Живе вона у каламутних, темних водах річок у джунглях, де важко щось побачити, та й зір у неї слабкий. Однак, вона розвинула спеціальні електричні органи в своєму хвості, які допомагають їй «бачити» у каламутній воді. Ці органи видають 2 до 1000 електричних пульсів на секунду. В наслідок цього навкруги риби витворюється пульсуюче електричне поле. Якщо б риба була далеко від будь-яких предметів, то це електричне поле було б симетричне навколо риби. Олначе, всілякі предмети змінюють характеристики і форму цього електричного поля; риба може ці зміни відчувати. До цього в неї на голові спеціальні чуттєві органи. При допомозі цього радара риба полює, пливе, утікає від ворогів...

Багато дивних здібностей тварин ще дотепер не розгадані. Найбільшою такою загадкою

Чи знаєте, що...

● Чи знаєте Ви, що африканські антилопи-канни найбільші серед антилоп. Вага деяких з них досягає 700 кілограмів або приблизно 1500 фунтів. А проте, це — надзвичайно граційні і гарні тварини.

Живуть вони не лише в Африці. В Україні, а саме — на Херсонщині, у степовому заповіднику «Асканія-Нова» живе чимало антилоп. Там працюють над їх акліматизацією та пристосуванням до інших обставин.

Перші антилопи завезено в «Асканію» ще в 1894 році. Багато їх спочатку гинуло від різних хворіб, а найбільше від туги за рідним степом. Але опісля, після різних спроб, спробували випускати канни у херсонський степ на вільний випас, тоді температура була добре вище зера та відповідно лагідна. Канни пристосовувалися до нових обставин, а також до розмноження. Одна антилопа приносить за своє життя 10-15 телят.

В «Асканії-Новій» уже існує тепер молочнотоварова ферма, продукції якої одержують довколишні лікарні. Треба знати, що м'ясо канн здавна вважають справжнім делікатесом, а молоко їх має незвичайно великі поживні вартості. Воно спеціально допомагає при туберкульозі та недугах шлунка. Має воно ще одну велику прикмету: навіть виставлене на сонці дві-три доби зовсім не кисне.

● Чи знаєте Ви, що минулої осені археологи відкрили у Києві цікавий підземний хід. Він ішов уздовж міського валу аж до головної брами — «Золотих воріт». Припускають, що цей потайний хід уживали для розвідки або для вилазок озброєних загонів війська.

є навігація птах. Як уміють перелетні птахи орієнтуватись у своїх мандрівках на тисячі миль? Як уміють інші птахи повертатись додів з далеких віддалей?

Досягнення птах у цій ділянці справді феноменальні. Наприклад, нещодавно один учений-орнітолог перевіз літаком з Англії до Америки одну водну птаху, із породи «манкс-шірвотер». Він перевіз її у замкненій клітці і випустив у Бостоні. За 12 днів птаха була вже назад вдома, в Англії. За цей час пролетіла вона 3.067 миль.

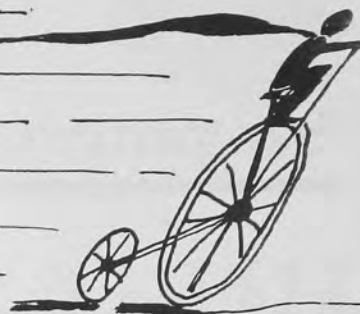
Але це мала віддаль у порівнянні з віддальми, які пролітають щороку деякі перелетні птахи. Як вони навігують подорожі? Як не заблудять уночі, в бурі, в негоду? Різні теорії стараються пояснити цю загадку: одні кажуть, що птахи навігують по зорях, по сонцю, за допомогою поляризації соняшного світла, по знаках на поверхні землі, навіть — за допомогою магнетичного поля землі, уживаючи когось внутрішнього компасу. Але ніхто не є певний. Правдоподібно.

птахи вживають різних навігаційних засобів, які взаємно себе доповнюють. Багато учених працює над тим питанням.

Варто теж відзначити нічну навігацію сови. Вона не має сонару, як лилики, а також полюбляє вночі і мусить добре орієнтуватись. Для того вона має надзвичайно чулий слух і зір. Вона може бачити майже в темряві, а її вуха почують найменший шелест лісової миші на землі. Але лісові миші мають теж дуже добрий слух — для охорони перед совами. Тому сова має спеціальний рід пер, які уможливають їй летіти без шелесту, без звуку, зовсім тихо, тихо...

І так іде вічна боротьба у природі: кращі засоби нападу викликають кращі засоби охорони, які відповідно ж вимагають ще кращих засобів полювання... Ось так у безконечність. Здається — природа не має меж у своїй винахідливості, у своїй «фантазії». А ми, люди, щойно тепер розгадуємо деякі із численних загадок природи.

ПРОГУЛЯНКА НА КОЛЕСАХ

— Чи ви їхали дорогою за автами чи проти авт? — питаємо юнака, Юрка Арtimiшина з Нью-Йорку, що разом з іншими п'ятьома юнаками і двома ст. пластунами відбули дводенну прогулянку роверами.

Просять лазити...

Не вільно їхати проти авт. Роверисти мусять їхати правим боком. Це не дуже приємно,

Перейшли міст... Сидять (зліва до права): В. Арtimiшин, М. Штогрин, І. Палюх. Стоять: Р. Мілянич, О. Дудинський, Ю. Савицький — кошовий пл. станиці Нью-Йорк, А Ренер. Світлив: С. Гусяк.

В. Арtimiшин, О. Дудинський, А. Ренер та І. Палюх готові продовжувати їзду після успішної направи колеса Штогринів.

бо тільки й чуєш, що авто або, що гірше, вантажник тебе доганяє. Але ми радили собі так, що я або друг О. Дудинський їхали із задуг. Ми оба мали дзеркала і трубки. Як їхала валка вантажних авт, ми трубили, щоб хлопці зїжджали зовсім на бік або таки приставали, якщо дорога йшла згори...

"Влада" освідомляє нас про наші провини.

— А як на мості, через ріку Гадзон? —
— На мості треба провадити ровери пішоходом на краю моста.

— Який виряд ви мали? Бо я чув, що Вам довозили харч автом!

— Це в дечому правда. Один з молодих сеньйорів привіз нам вечерю і сам з нами ночував, а вранці поїхав просто із шатра на працю. Але це було понад програму. — Ми везли із собою в наплечниках повний харч на два дні, теплу білизну для нічлігу, дощовики. Крім того ми мали 4 шатра-двійки, два малі казани, сокири, лопати, — усе як належить, очевидно — лямпки, менажки тощо.

Р. Мілянч дискутує з неслухняним наплечником.

Виїхали ми з-під домівки у вівторок 16 квітня ц. р. на північ до «Беар Маутенс» (Ведмежих гір). Це справді ще не гори, але дорога цілі 52 милі йшла на гору. У кільканадцять місцях ми мусіли провадити колеса, бо застрімко їхати. Але за це ми їхали майже цілий час лісом, левадами, серед зелені. Було дуже приємно, але приїхавши на місце після десяти і пів годин, ми були дуже потомлені.

Однак, місцевина була така гарна, що ми хутко забули наші труднощі, весело розтаборились, з'їли вечерю, ще трохи пожартували та й пішли спати. Уночі мали приємні розмови з комарами, з дощем та з іншими нічними гістьми.

Вранці, коли вилізли із шатер, нас влада чомо повідомила, що ми таборували на забороненому місці... Скінчивши снідання, ми попакували весь виряд на ровери і вирушили до дому. Але наша поворотна дорога була багато коротша, ми приїхали під домівку за п'ять і пів годин.

— А мали ви якісь пригоди?

О! нам трапився не один випадок. Шатра не хотіли їхати з нами, виряд не тримався роверів, баняки спочатку щораз сідали на землю. Один ровер, що ним їхав Михасьо Штогрин, зносився і не хотів далі їхати, кинув Михася на

В. Артимишин прив'язує трубку.

землю, при чому зробив вісімку з одного колеса і гальму поламав. Насилу ми привели ровер до порядку. Штогрин сам устав.

Це тільки один випадок з багатьох. Не хочу про інші розповідати, бо немає місця. Але думаю, що Ви, Дорогі Читачі, самі поїдете на таку прогулянку та самі зазнаєте усіх наколесницьких пригод.

Подав Влодко Артимишин, а йому помагали інші учасники прогулянки.

Хто нищить "Юнака"?

В нашій видавничій праці велику шкоду спричиняють нам наші післяплатники. У першу чергу кожний післяплатник шкодить під оглядом моральним, бо про винюється проти кількох правил пластового закону (пластун є словний, сумлінний, точний...), і тим дає злії приклад іншим. Крім того післяплатник спричиняє для нашого видавництва шкоду матеріальну. Ті, що не пересилають своєчасно своєї передплати, позбавляють наш видавничий фонд, потрібних на видавання журналу. Крім того поштова оплата за пересилку журналу до післяплатника, згідно з поштовими приписами, коштує чотири рази більше, як до передплатника. Тому прохасмо всіх наших післяплатників негайно заплатити за легкість і стати передплатниками!

ВИРІВНЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ ЗА „ЮНАКА“

за 1968 рік — 5.00 доларів!

УСМІХНУСЯ!

ЧИ ПАК НЕ
ЗДРІМНУВСЯ?

...ТАМУЩА
ІНФОРМАЦІЯ!

ХТО
ТАМ?

НІХТО

НУ, А
ХТО
ОВІЗВАВСЯ?

НЕ ЗНАЮ...
ТУТ ЗА-
ТЕМНО!

НО СТІЙЧІ

ХРОНІКА

СВЯТКУЙМО ІНАКШЕ...

У "Юнаку" за березень ц. р. була надрукована коротка стаття, яка піддавала думку юнацтву відзначувати роковини Тараса Шевченка не конкретно старим і все тим самим способом, але щоб його змінити та щоб кожний вибирав можливості, які йому найкраще відповідають.

Ця думка мені сподобалася. Я почав шукати нагоди, як я міг би спричинитися до поширення знання про Шевченка серед такого оточення, яке про нього не знає.

Ця нагода незабаром трапилася. У публічній школі, до якої ходжу, учителька малюнків дала нам таку тему домашньої задачі: вибрати якогось малюра і написати про нього невеличку працю.

Мені відразу впала думка вибрати нашого Т. Шевченка, бо і в школі українознавства і не раз на концертах чув я, що Шевченко крім того, що був нашим великим поетом, був і славним малюром.

Я взявся до праці. По кількох днях моя задача про Шевченка була готова. Складалася вона з короткого його життєпису і з короткого нарису про добу, час і обставини, серед яких він жив і творив.

Прикрасив я її кількома малюнками, які знайшов у наших журналах, кількома його портретами та пам'ятниками і автопортретом. Так віддав я цю мою задачу учительці.

Коли я за якийсь час дістав її назад з доброю оцінкою, я відчув у собі задоволення і гордість, що у цей спосіб я спричинився також у якійсь мірі до поширення знання про Шевченка серед такого оточення, що може досі не мало ще нагоди про нього почути.

Пл. уч. Славко Курчак
самостійний гурток ім. Гр. Орлика
Гемстед, США

"КРАСУ Я І ЩАСТЯ ПО ВСІЙ УКРАЇНІ ШИРИТИМУ..."

Згідно зі словами пластового обі-ту, Пластова Станиця у Трентоні, США влаштувала мистецький вечір. На ньому пластова молодь виступила перед численною публікою. Новозбудована аудиторія Культурного Центру надала цьому мистецькому вечорові відповідної атмосфери.

Перша частина програми складалася із точок приготованих пластунами і пластунками зі станиці Трентсн. Свято відкрили старші пластунки Христина та Марта Татомири деклямацією Коломийця "Україні", далі ст. пл. Марійка Гафткович відіграла фортепіанове сольо "Баркаролю" Лисенка, а ст. пластунки Лілея Волянська і Мирослава Глушок зачарували всіх своїм монтажем. Ліричну поему Фоменка виконала на фортепіані новачка Лариса Крупа, скрипковий ансамбль УМІ під проводом пл. сен. Я. Лабки відіграв в'язанку українських пісень. Продовжуючи програму, юначка Надія Кіжецька грала на фортепіані "Куранту" Лисенка, а на закінчення першої частини балетна студія пані Ольги Фараонів вивела танок "Жнива".

У другій частині мистецького вечора наші гості з Філадельфійської Пл. Станиці виконали сценку під проводом п. З. Чайківського п. н. "Пластунки на планеті Перуя".

Цілий вечір і всі його точки були цікаві для всіх присутніх від наймолодших до найстарших. Із подякою для всіх виконавців, а особливо для ініціаторки вечора, пл. сен. Л. Крупи, станичний Пластової Станиці в Трентоні, пл. сен. Я. Лабка, закрав цей вдалий вечір.

ст. пл. Марійка Гафткович
Трентон, США.

ПЛАСТОВЕ ПІДПРИЄМСТВО

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

Єдина пластова крамниця у США має на складі:

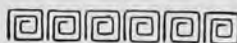
♦ пластові однострої ♦ пластові відзнаки до одностроїв ♦ таборовий виряд ♦ пластову літературу ♦ і т. п.

MOLODE ZYTZIA, Inc.
302 E. — 9th St.,
New York 3, N. Y., U.S.A.

Вишліть ще сьогодні
5.00 дол.
на передплату за «Юнака»
на 1968 рік

● Використайте для цього листок зголошення передплати, долучений до цього числа "Юнака".

Лікар питає пацієнта:
— Як же тепер почуваете себе?
— Дякую, мені вже легше.
— Іли дещо?
— Так, сир.
— З апетитом
— Ні, з хлібом.

Восени 1966 року приїхала до нас, до Ютики, на запрошення Союзу Українок, пл. сен. Леся Храплива на свій авторський вечір. На цей літературний вечір ми, пластунки, пішли з радістю, пам'ятаючи добре "сестричку Лесю" ще з новацьких таборів, а деякі з нас із ЮПЗ на "Вовчій Тропі", як пл. сен. Леся днювала й ночувала в музею, де зберігались дорогі пам'ятки минулого. Після програми не жаліла вона часу, щоб ще поготорити з пластунками. Вона ж бо заохочувала нас до збирання бібліотечки, щоб пластунки могли читати свої книжки.

Довгий час ми дискутували, як придбати фонди на те, і вирішили піти втертим шляхом — наслідувати інші організації та влаштувати передсвятковий базар. З гуртка "Лісові Мавки" у тому часі залилось нас тільки дві, бо решта вже перейшла до УСП.

Разом із гуртком "Лисички" взяли ми до роботи. Перед Святами Воскресення Христового пл. розв. Леся Яцків і пл. розв. Дарія Боднарчук писали писанки. Усі юначки взяли приготувати святкове печиво. І в одну неділю перед святами, як люди вже виходили з нашої церкви, до них уже всміхалися пишні писанки, чекало смачне печиво та запашна кава. З базару зібрали ми 45.00 доларів. Ми постановили: 5.00 доларів вислати на пресфонд "Юнака", а 40.00 доларів на книжки. Купили ми 29 книжок з великим опустом від ОПДЛ.

Удруге зробили ми базар перед Різдвом. Цим разом багато роботи припало Дарці Боднарчук, бо вона виготовила багато кераміки. Вона ж наш мистець у кераміці. Усі її вироби розкуплено дуже швидко. І цим разом ми гостили всіх смачним печивом і кавою та зібрали 35.00 доларів. Через ОПДЛ ми купили 14 книжок за 27.00 доларів. Пластприят придбав нам шафку на книжки.

Обидва рази книжки вибирала для нас наша дорога приятелька, пл. сен. Леся Храплива, яка в дарунок дала нам ще й своє "Чародійне авто".

Ми вдячні їй за добру раду та заохоту, бо сьогодні ми гордимось сво-

● "...Пересилаю Вам грошовим переказом \$5.00. Це моя пожертва на дарункову передплату Вашого цінного журналу для когось із юначка у Німеччині або південній Америці". — Остаюсь з пошаною та бажаю дальших успіхів". — **Михайлина Княжинська, Філадельфія, США.**

● "...З нагоди Різдва Христового і Нового Року засилаю всім працівникам у редакції і адміністрації журналу "Юнак" найкращі побажання: доброго здоров'я, щастя і мира. Весело Вам колядую нашу українську коляду: "Бог предвічний народився"... Я вже отримав "Юнака" за жовтень і листопад 1967 р. Дуже мені подобається. Дякую Вам за цей дар. Щиро Вас здоров'ю і бажаю багато успіхів в праці". — **Юнак Ремко Н., Загреб, Югославія.**

● "...Пересилаю 5.00 дол. на передплату за журнал "Юнак" на 1968 рік, хоча я перейшла до старшого пластунства. Радо читаю журнал, в якому знаходжу багато цікавого матеріалу з життя пластунів і з інших цікавих для мене ділянок. — Остаю з великою пошаною до Вас і вітаю Скобі!" — **Ст. пл. Маріяна Горбай, Едмонтон, Канада.**

● "...Члени нашого гуртка УПЮ-ок "Кедрина" дуже втішилися Вашим листом. Ми тішчесь, що юначка з Ньюарку вже має заплачену передплату "Юнака" до кінця 1969 року. Наш гурток дуже радо хоче допомогти дарунковою передплатою юначці, що живе в Аргентині, бо з Вашого листа ми зрозуміли, що вона лишилася без батька і дійсно потребує помічі. Дякуємо Вам за її адресу та Ваші щирі побажання для нас. Гурток "Кедрина" сердечно вітає Вас!" — **Пл. розв. Таня Воробій, гурткова писарка, Ріджайна, Канада.**

● "...Наш гурток "Цвіт папороті" в Оттаві заробив цього року гроші на пластове "добре діло". Ми пекли бабки, робили бурочки і продавали великодні картки. З одержаних грошей вислаємо \$5.00 на дарункову передплату "Юнака" на 1968 рік одній юначці в південно-американській країні". — **За гурток існачок "Цвіт папороті" — пл. юн. Марта Сірко, Оттава, Канада.**

● "...Дякуємо за висилку прекрасного "Юнака" та бажаємо добрих успіхів у Вашій корисній праці". — **Пл. сен. Ярослав Іваницький, голова Пластової Станиці, Ноттінггем, Велика Британія.**

Чи Ви вже вирівняли передплату?

єю маленькою бібліотечкою та плануємо по змозі її доповнювати. Маємо надію, що запал у нас не прохолоне та що читатимемо книжки, які ми придбали нашою спільною працею.

СКОБІ

Пл. розв. Леся Яцків
Ютика, США.

Увага! Увага!

Передплатники «Юнака»,
ПЕРЕДПЛАТУ

можна тепер вплачувати в Торонті в пластовій кооперативі «ПЛАЙ», а в Нью-Йорку в пластовій крамниці — **МОЛОДЕ ЖИТТЯ**. Річна передплата для Канади та США є тепер 5 дол.

ВЕСЕЛКА

144 Друга Есеню в Нью-Йорку
(в Пластовому Домі)
Tel.: ORegon 4-9576/79-98

відкрита щодня від вчасного ранку до пізньої ночі.

- * Зимні і теплі перекуски, сніданки, полуденки * содові води
 - * морозиво * солодощі — теж вибагливі, імпортовані
 - * шкільні і канц. приладдя * українські і чужомовні часописи.
- «Веселка» є улюбленим місцем зустрічів нашої молоді!

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК

для Ваших друзів і друзів з приводу їх дня народження, іменин, різдвяних чи великодніх свят, успішного закінчення шкільного року чи інших подібних нагод — це

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА "ЮНАКА"

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК для юнака чи юначки при кожній нагоді — **ЦЕ ПЕРЕДПЛАТА "ЮНАКА"**. • Наша акція у справі дарункових передплат "Юнака", що в першу чергу призначені для зразкових, але неможливих юнаків і юначок з європейських і південно-американських країн, **находить серед наших читачів щораз то більше зрозуміння. • ЗРОБІТЬ** і Ви **"ДОБРЕ ДІЛО"** та зголосіть **ОДНУ ДАРУНКОВУ ПЕРЕДПЛАТУ** до нашої адміністрації!

СПИСОК ДАРУНКОВИХ ПЕРЕДПЛАТ

що вплинули до Адміністрації "Юнака" від квітня до кінця червня 1968 р.

1. Пан Михайло Якимів, Ірвінгтон, США, для друга в Аргентині (вдруге).
2. Пл. юн. Ольга і Євген Грицаки, Принстон, США, для юначки в Ньюарку, США.
3. Гурток УПЮ-ів у Дітройті, США, для бібліотеки української середньої школи в Дітройті.
4. Пл. сен. Василь Ісаїв, Аахен, Німеччина, для двох юнаків в Аргентині.
5. Гурток УПЮ-ок "Кедрина", Ріджайна, Канада, для юначки в Аргентині.
6. Проф. В. Міяковський, Нью-Йорк, США, для двох юнаків в Нью-Йорку, США.
7. Пл. сен. Ярослав Булка, Розбері, Австралія, для юнака в Австралії (втретє).
8. Пані Михайлина Княжинська, Філадельфія, США, для юнака в Аргентині.
9. Пані Надія Іщук, Філадельфія, США, для юначки у Філадельфії, США (вчетверте).

10. Пл. сен. Петро Содоль, Форт Беннінг, США, для юнака в Брукліні, США.
11. Гурток УПЮ-ок "Цвіт папороті", Оттава, Канада, для юначки в Південній Америці.
12. Пл. юн. Люба і Леся Бойки в Едмонтоні, Канада, для юначки в Австралії.
13. Пл. юн. Марія Мандрусяк, Мейплвуд, США, для юначки в Аргентині.
14. Пані Наталія Будило, Вест Ковіна, США, для юначки в Лос Анджеліс, США.

Разом 15 нових дарункових передплат.

• Останнє наше звітлення про дарункові передплати було поміщене в "Юнаку" ч. 4 за квітень ц. р.

• Разом з попередньо проголошеним досі зголошено 246 дарункових передплат.

• Маємо багато адрес зразкових, але неможливих юнаків і юначок з європейських і південно-американських країн, для яких потрібно заплатити дарункові передплати.

• ХТО ЧЕРГОВИЙ ЗРОБИТЬ "ДОБРЕ ДІЛО" І ЗГОЛОСИТЬ ДАРУНКОВІ ПЕРЕДПЛАТИ?

Замість квітів на свіжу могилу
сл. п. професора

ОЛЕКСІЯ СЕНИКА

батька нашої товаришки Оксани Сеник, складаємо 10.00 дол. на пресфонд "Юнака".

ПРОВІД І ЧЛЕНИ 35 КУРЕННЯ УПЮ-ок
ім. 500 Героїнь із Кінгіру
Сиракузи, США.

Замість квітів на могилу
Друга наших синів
сл. п.

СТ. ПЛ. ОРЕСТА БІЛОГО

складаємо 10.00 дол. на пресфонд "Юнака"

ІРИНА І ТАРАС ГРУШКЕВИЧІ
Дітройт, США.

Замість квітів на могилу
нашої найдорожчої кузиночки

БЛ. П. ЛАРИСИ САМОТУЛКИ

складаємо 20.00 дол. на пресфонд "Юнака".

ПЛ. ЮН. РУТА ПАНЧУК
і
ПЛ. НОВ. ХРИСТЯ ПАНЧУК
Чикаго, США.

**Чи Ви вже вирівняли
передплату?**

GOVERNMENT OF CANADA

ПОЧИНАЮЧИ ВІД 30 ЧЕРВНЯ 1968 Р.

важливі зміни у забезпеченні від безробіття

- ★ Нові допомоги для безробітних.
- ★ Нові вкладки від працедавців і робітників.
- ★ Нове забезпечення для вище платних працівників.

ПРО ДОКЛАДНІ ІНФОРМАЦІЇ ЗРЕРТАЙТЕСЯ ДО НАЙБЛИЖЧОГО БЮРА

**UNEMPLOYMENT INSURANCE
COMMISSION**

ОЩАДНІСТЬ

це прикмета кожного доброго пластуна
та кожної доброї пластунки.
ПЛАСУНИ й ПЛАСУНКИ!

Складайте Ваші ощадності в нашій найбільшій і найстаршій у Торонті кредитівці

Українська Кредитова Спілка

297 College St. — Toronto 2B, Ont.
Tel.: 922-1402

Пластун Ти, юнак?

ОЩАДНІСТЬ — Твій знак!

Щадити щоденно учись!

Як будеш студент,

Той долар, той цент

Тобі допоможе колись

Здобути знання, прожиток, ім'я!

- ЗА ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ «Самопоміч» платить 4½% ДИВІДЕНДИ.
- КОЖНА СУМА ВКЛАДУ враз із усіма фондами має своє ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“ У ЧІКАГО

2351 West Chicago Ave. — Tel.: HU 9-0520
Chicago, Ill., 60622, U.S.A.

ЗДОРОВИЙ І СМАЧНИЙ ХЛІБ

та всякі інші печива

випікають

УКРАЇНСЬКІ ПЕКАРНІ

власниками яких є

Анна і Роман Вжесневські

The Future Bakery

735 Queen St., West-Toronto, Ontario

Tel.: EM 8-4235

★★★

Home Town Bakery

164 Kane Ave., Toronto(Ontario

Tel.: RO 7-7246

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД „ЮНАКА“

пл. юн. Рута і пл. нов. Христя Панчук, Чикаго,

США, замість квітів на свіжу могилу кузинки

бл. п. Лариси Самотулки з Принстон, США \$20.00

Пластова Група в Ріджайні, Канада 10.00

Самостійний гурток УПЮ-ок „Конвалії“,

Кентон, США 10.00

Панство Ірина і Тарас Грушкевичі, Дітройт, США

замість квітів на могилу друга своїх синів сл. п.

ст. пл. Ореста Білого з Дітройту, США 10.00

пл. сен. Василь Ісаїв, Аахен, Німеччина 9.00

пл. юн. Мирон Спольський, Торонто, Канада 5.00

пл. юн. Роман Хромовський, Ірвінгтон, США 5.00

пл. розв. Марта Гарасовська, Чикаго, США 5.00

пл. юн. Маруся Сухарчук, Лорейн, США, замість

квітів на могилу бл. п. пл. юн. Оксани

Мостович, Люїсвілл, США 5.00

Пластова Станиця в Ноттінгем, Англія 3.18

пл. юн. Маруся Мандрусяк, Мейплвуд, США 3.00

пл. юн. Роман Терлецький, Дітройт, США 2.00

пл. юн. Андрій Заяць, Чикаго, США 2.00

пл. юн. Юрій Мойсяк, Торонто, Канада 1.00

пл. юн. Андрій Врублівський, Чикаго, США 1.00

Разом у цьому списку \$91.18

Друкарня-ПЕРЕПЛЕТНЯ
КИЇВ

KIEV PRINTERS LTD.
686 RICHMOND ST. W.
TORONTO ONTARIO

виконує
всякі
друкарські
і переплетничі
роботи

Нормально банки платять за ощадності
з відсотки. За Ваші ощадності **НА СПЕ-**
ЦІАЛЬНОМУ ЮНАЦЬКОМУ КОНТІ в на-
шій кредитівці одержите: **5½%**

ЩАДІТЬ МІСЯЧНО
по 5.00 доларів
а після 5 років одержите

343.00 дол.

СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ

в українській кредитівці

„БУДУЧНІСТЬ“

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА В ТОРОНТО

140 Bathurst St.

Toronto 2B, Ont.

СИНІЦЯ

СОЛОВЕЙ

ЛАСТІВКА

ПІДСНІЖНИК

БАРВІНОК

ФІЯЛКА

БДЖОЛА

В Пластовій кооперативі ПЛАЙ

PLY CO-OP LTD., 768 Queen St. W., Toronto 3, Ont.

ЗАМОВЛЯЙТЕ ПЛАСТОВІ ВІДЗНАКИ

- новацьких роїв і гнізд
- юнацьких гуртків і куренів
- новацьких і юнацьких проб
- нов. і юн. іспитів умілостей

ІЖАК

БОБЕР

ЛИС

ЗАЄЦЬ

ВОВК

ЛЕОПАРД

КОБРА

ОРЕЛ

СОКІЛ

ГОТУР

ТАРПАН

БОРСУК

КАЖАН

САЙГАК

РИСЬ

ВЕДМІДЬ

ОЛЕНЬ

У цьому оголошенні поміщені зразки відзнак юнацьких гуртків, які продаємо по 50 центів за штуку. Маємо постійно на складі 40 різних родів таких відзнак і можемо їх кожночасно вислати. Виготовляємо також інші відзнаки роїв УПН і гуртків УПЮ на замовлення.

КУПУЙТЕ В НАС ТАКОЖ:

★ всякі інші пластові відзнаки ★ усі частини пластових одностроїв ★ таборовий виряд ★ спортове приладдя
★ усі пластові видання, а зокрема обов'язковий для юнацтва посібник, автором якого є основник Пласту
ПРОФ. Д-Р ОЛЕКСАНДЕР ТИСОВСЬКИЙ (ДРОТ)

Життя в Пласті

544 сторін • багато ілюстрацій • ціна 6.50 дол.

- * КУПУЙТЕ В ПЛАСТОВІЙ КООПЕРАТИВІ «ПЛАЙ»!
- * ЧИСТИЙ ПРИБУТОК КООПЕРАТИВИ «ПЛАЙ» ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ВИХОВНІ ЦІЛІ ПЛАСТУ!